Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie

FysioVisie

Bezuinigingen in de gezondheidszorg

In de afgelopen periode hebben de kranten volgestaan over eigen bijdragen, eigen risico en andere bezuinigingen in de gezondheidszorg.
In deze Fysiovisie de stand van zaken.

Bij het tweede lustrum van de LVVF 10 jaar voor- en tegenspoed

Eind oktober bestond de LVVF 10 jaar. Ingegaan wordt op de problemen waarmee de vrijgevestigden te maken hebben. In een tweetal interviews geven enerzijds een kaderlid en anderzijds een bestuurslid van de LVVF hun mening.

Bestuur LVFD

12 december 1986

U wilt een lijfrenteverzekering die de meeste voordelen biedt.

Vraag 't VVAA.

De Vandaag-voor-morgen-verzekering van de VVAA biedt de mogelijkheid om uw lijfrente-verzekering precies op uw wensen af te stemmen. Een aanvulling op uw pensioen, de mogelijkheid om uw eigen VUT-regeling op te bouwen en voorzieningen voor nabestaanden kunnen met de Vandaag-voor-morgen-verzekering worden verzorgd.

Deze verzekering biedt heel veel voordelen:

- vrijheid om jaarlijks te beslissen of u al dan niet een koopsom stort
- de mogelijkheid om de hoogte van de koopsom jaarlijks aan te passen
- diverse keuzemogelijkheden in de verzekerings-vorm
- een uitstekende winstdelingsregeling
- de mogelijkheid om bij arbeidsongeschiktheid vrijstelling van storting te verzekeren.

De jaarlijks te storten koopsom is fiscaal aftrek-baar (in 1986 tot een maximum van f 16.697,–). De fiscus helpt u dus mee.
Met de Vandaag-voor-morgen-verzekering neemt u vandaag een zeer goede beslissing voor morgen.

Vraag daarom bij VVAA vrijblijvend een offerte of informatie aan.
Dat kan ook telefonisch: bel (030) 45 49 11 en binnenkort profiteert ook u van de bijzondere voordelen van de VVAA Vandaag-voor-morgen-verzekering.

F

Stuur mij gedetailleerde informatie over de Vandaag-voor-morgen-verzekering van VVAA.

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Telefoon: _____

VVAA.
Verstand van de praktijk.

INFORMATIEDAG

Zaterdag 31 januari 1987 wordt op de School voor Manuele Therapie een informatiedag gehouden.
Plaats: Boerderij Mereveld, Mereveldseweg 9, Utrecht.

Het programma voor deze informatiedag luidt als volgt:

9.30 – 10.00 uur:	Ontvangst met koffie
10.00 – 10.15 uur:	Welkomstwoord en voorstellen docenten
10.15 – 10.45 uur:	Historisch overzicht van de School voor Manuele Therapie en de ontwikkeling van de Manuele Therapie in Nederland
10.45 – 11.15 uur:	Visie Manuele Therapie met theoretische en filosofische grondslagen
11.15 – 11.45 uur:	Film Manuele Therapie
11.45 – 12.30 uur:	Aangeboden lunch
12.30 – 13.45 uur:	Voorlichting over de vakken
13.45 – 14.00 uur:	Onderwijsstructuur
14.00 – 14.15 uur:	Slotwoord met rondvraag.

Voor deelname aan de informatiedag kunt u zich opgeven door onderstaande strook in te vullen en op te sturen naar het secretariaat van de Stichting School voor Manuele Therapie, H. de Keijserstraat 66-68, 3583 TL Utrecht.

---------- hierlangs afknippen ----------

Ondergetekende, naam: .....

.....

adres: .....

postcode: ..... woonplaats: .....

telefoon: .....

geeft zich hierbij op voor deelneming aan de Informatiedag op zaterdag 31 januari 1987 van de School voor Manuele Therapie te Utrecht.

Handtekening: .....

Zenden aan: Secretariaat Stichting School voor M.T.
Hendrik de Keijserstraat 66-68
3583 TL UTRECHT

ENRAF NONIUS

ENDOMED® 433

INTERFERENTIE: DE PIJNSTILLER MET DE GROOTSTE DIEPTEWERKING

De ENDOMED® is qua therapeutische mogelijkheden zeer veelzijdig. Unieke stroomvormen garanderen een optimaal therapeutisch resultaat bij het behandelen van pijn en circulatiestoornissen. Met de programmeerbare afstandsbediening voor intensiteitsregeling is het thans mogelijk om comfortabel spiertraining en -versterking te realiseren.

- Microprocessor techniek.
- Groot frequentiebereik.
- Unieke vector mogelijkheden.
- 4000 en 2000 Hz.
- Ideaal voor combinatietherapie met ultrageluid.

Meer informatie?

ENRAF NONIUS

B.V. ENRAF-NONIUS DELFT
Röntgenweg 1
Postbus 483, 2600 AL Delft
Tel.: 015 - 56 92 30, Telex 38083

ENRAF NONIUS - ALTIJD BETER

FYSIOVISIE IS HET INFORMATIEBLAD VOOR LEDEN VAN HET NEDERLANDS GENOOTSCHAP VOOR FYSIOTHERAPIE. ALLE AUTEURSRECHTEN ZIJN VOORBEHOUDEN AAN DE REDAKTIE.

REDAKTIE:
H. W. van der Lingen
W. H. Huiskes

LAY-OUT EN FOTOGRAFIE:
Marga Prinssen

ORGANISATIES BINNEN HET NEDERLANDS GENOOTSCHAP VOOR FYSIOTHERAPIE
Lidverenigingen
Landelijke Vereniging van Fysiotherapeuten in Dienstverband, LVFD
Landelijke Vereniging van Vrijgevestigde Fysiotherapeuten, LVVF
Landelijke Vereniging van Studenten Fysiotherapie, LVSF
Vereniging van Multidisciplinair Samenwerkende Fysiotherapeuten, VMSF
Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in Verpleeghuizen, NVFV
Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Pré- en Postnatale Gezondheidszorg, NVFP
Nederlandse Vereniging voor Manuele Therapie, NVMT
Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Sportgezondheidszorg, NVFS.
Leden van het Genootschap kunnen voor algemene financieel economische adviezen gebruik maken van de diensten van de VVAA, specifieke diensten kunnen na overleg in rekening worden gebracht.
De medewerkers van de VVAA zijn 's morgens op het Centraal Bureau te bereiken onder toestelnummer 15.
CORRESPONDENTIE bestemd voor het Genootschap en de lidverenigingen steeds te richten aan:
Centraal Bureau van het Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie, postbus 248, 3800 AE Amersfoort.
Kantooradres: Van Hogendorplaan 8.
Tel.: 033-622400.
Bereikbaar: 08.30-12.30 en 13.30-17.00 uur.
Giro: 63333.

UITGAVE EN ADVERTENTIE-EXPLOITATIE
Tijl Tijdschriften B.V.
Jacques Veltmanstraat 29
1065 EG Amsterdam
Postbus 9943
1006 AP Amsterdam
Telefoon 020-172829 of 174855
Telex 15230
Geldend advertentietarief:
1 januari 1985
86/1

ADVERTENTIES VAN LEDEN
In de rubriek 'vraag en aanbod' kunnen alleen 'advertenties van leden' worden opgenomen. De leden hebben 15% korting op advertenties in de algemene rubriek. U dient wel het lidnummer op te geven aan Tijl Tijdschriften B.V.
DRUK: Tijl Grafisch Bedrijf BV, Blaloweg 20, 8041 AH Zwolle

VERSCHIJNINGSDATA FYSIOVISIE:
5 januari, 2 februari, 2 maart, 6 april, 4 mei, 9 juni, 6 juli, 7 september, 5 oktober, 2 november, 7 december.

KOPIJ INZENDEN VÓÓR:
5 december, 7 januari, 4 februari, 11 maart, 3 april, 11 mei, 10 juni, 12 augustus, 9 september, 7 oktober, 11 november.

FYSIOVISIE
DECEMBER 1986

COMMENTAAR

Zaterdag 15 november heeft de Algemene Vergadering van het Genootschap unaniem de voorgelegde beleidsvoornemens en begroting 1987 goedgekeurd. Daarmee spraken de afgevaardigden namens de leden hun vertrouwen uit in de continuering van het beleid van het Hoofdbestuur. Een beleid dat erop gericht is essentiele zaken die de beroepsinhoud betreffen te regelen, waardoor de toepassing van fysiotherapie nader gefundeerd kan worden. Een fundament op basis waarvan LVVF en LVFD de sociaal maatschappelijke belangen ten behoeve van de leden kunnen behartigen. En een financieel beleid dat de kracht van de organisatie vergroot waardoor extern veroorzaakte problemen kunnen worden opgevangen.
Voor 1987 wordt de contributie niet verhoogd. Wel ligt daarbij een claim op de gehele beroepsgroep van fysiotherapeuten.
Het Genootschap mag zich nog steeds verheugen in een stijgend ledental. Tegelijkertijd zien we dat door de druk op de inkomens en een toename van het aantal leden dat werkzoekend is, de gemiddelde contributie-opbrengst per lid terugloopt.
Daardoor vertoont de totale contributie-opbrengst een dalende lijn, die lijn kan alleen maar positief worden omgebogen door een sterkere ledengroei. Een sterke organisatie is in het belang van alle fysiotherapeuten.
Voor die organisatie is 1987 een belangrijk jaar. In maart zal de algemene vergadering zich uitspreken over de wijze waarop Genootschap, LVVF en LVFD in de toekomst moeten samenwerken. De besturen van die verenigingen zijn het over de wijze van samenwerking in vergaande mate eens. Voor de Algemene Vergadering in maart zullen de leden uitgebreid worden geinformeerd over de voorstellen. In de nieuwe samenwerkingsstruktuur moeten uiteindelijk de leden zich kunnen vinden. Het hoofddoel daarbij is dat aandacht kan worden geschonken aan zowel de ontwikkeling van het beroep als de behartiging van de sociaal maatschappelijke belangen. Essentieel is dat het beeld dat anderen van fysiotherapie hebben duidelijk en eenduidig is.

Willem Huiskes

De medewerkers van het Centraal Bureau wensen alle leden en hun verwanten een gelukkig kerstfeest en een prettige jaarwisseling.
Het Centraal Bureau inclusief de secretariaten van LVVF en LVFD, zal gesloten zijn vanaf woensdag 24 december om half een tot maandag 5 januari.
Vanaf 5 januari staan wij weer uitgerust tot uw beschikking. ■

BEZUINIGINGEN IN DE GEZONDHEIDSZORG

Op 29 en 30 oktober behandelde de Tweede Kamer de begroting Volksgezondheid 1987. Die behandeling stond in het licht van de voorgenomen bezuinigingsoperatie voor de jaren '87 tot '90. Het kabinet wil een verlaging van de kosten van de gezondheidszorg tot 1,2 miljard bereiken. 600 miljoen moet worden gevonden in echte besparingen, beddenreduktie, overheadkosten, energiekosten, etc. en de andere 600 miljoen in ombuigingen van de collectieve sektor naar de private sektor. De helft daarvan moet al in 1987 gerealiseerd worden.

Over de bezuinigingen is men het in grote lijnen eens, ook over de bezuinigingen van 300 miljoen die in 1987 moet worden doorgevoerd.
Bij de discussies lag de nadruk op de ombuigingen. Vooral ook omdat lang niet iedereen ervan overtuigd is dat die ombuigingen echt tot besparingen leiden. Velen zijn van oordeel dat het alleen maar gaat om een verschuiving van de kosten, waarbij de lasten worden afgewenteld op de verzekerden en met name de ziekenfonds verzekerden. In grote lijnen kan zo'n verschuiving op drie manieren, waarbij de essentie elke keer is dat de kosten die voor rekening komen van de gezamenlijke premie van werknemers en werkgevers worden verlaagd ten laste van de verzekerden.
Bij pakketverkleining worden gedeelten uit het verstrekkingenpakket gelicht en kunnen de verzekerden die gedeelten voor eigen rekening herverzekeren.
Eigen bijdragen betekent dat per verrichting of verwijzigen min of meer willekeurig eigen bijdragen worden vastgesteld; huisarts, specialist, fysiotherapeut, ziekenhuisopname, enzovoort. Die eigen bijdragen komen voor rekening van de patient, die zich daarvoor al of niet kan bijverzekeren. Daarnaast staat ter discussie in hoeverre een plafond voor eigen bijdragen moet worden aangegeven, zoals dat bijvoorbeeld is bij de zogenaamde medicijnknaak.
Bij voorbaat kan men al vaststellen dat velen financieel in de problemen komen, als ze zich niet bijverzekeren. Als ze zich wel bijverzekeren moeten ze meer premie betalen, die in de toekomst via het CAO-overleg wellicht weer in de collectieve lasten terecht komt. Financiele prikkels zijn er niet als men een herverzekering heeft, immers alles wordt toch betaald.
Het derde systeem is eigen risico. Hierbij moet de patient eerst een gedeelte betalen, alvorens de verzekering in werking treedt. Daarbij kan de verzekering rechtstreeks aan de hulpverleners uitbetalen of via de patient.
Een dergelijk systeem kent men in Nederland al bij ambtenaren, het zogenaamde IZA systeem. Van het laatste kan in ieder geval gezegd worden dat de patient geconfronteerd wordt met de werkelijke kosten.
Over die ombuigingen heeft staatssecretaris Dees een technisch advies van de Ziekenfondsraad gevraagd.

VERDEELDE MENING

De VVD stelde zich grotendeels achter de bezuinigings- en ombuigingsplannen van het kabinet. Zij verwachten dat van de afwenteling op de verzekerden een prikkel uitgaat om niet te makkelijk een beroep te doen op verstrekkingen.
De PvdA diende een alternatief bezuinigingsplan in, met naar haar oordeel echte bezuinigingen, die vooral moeten worden gevonden in de tweede lijn, de kosten van specialisten en de kosten van geneesmiddelen. Zij wezen elke vorm van eigen bijdragen of eigen risico af. Het CDA kan zich vinden in enkele punten van het PvdA-alternatief, maar wijst ombuigingen niet geheel af. Daarbij sprak men een duidelijke voorkeur van eigen risico boven eigen bijdragen uit. Staatssecretaris Dees wees de voorstellen van de PvdA grotendeels af en zegde toe met definitieve voorstellen te komen nadat adviezen van de Ziekenfondsraad en de Commissie Dekker waren ontvangen. De Commissie Dekker zal voor 1 maart advies uitbrengen. Stemmingen voor de begroting Volksgezondheid zullen vooralsnog niet worden gehouden.
De beroepsorganisaties van fysiotherapeuten wijzen ombuigingen van de collectieve naar de private sfeer af, omdat het geen echte bezuinigingen zijn. De patiënt wordt door dit soort operaties onnodig belast.

ZIEKENFONDSRAAD

Op 31 oktober vergaderde de Ziekenfondsraad over een technisch advies met betrekking tot eigen bijdragen. Alle delegaties in de Ziekenfondsraad benadrukten dat het alleen om een technisch advies ging en dat men voor 1 februari 1987 nog een beleidsadvies wilde geven. Bij monde van de voorzitter werd medegedeeld dat de Staatssecretaris geen concrete maatregelen zal treffen voor 1 februari 1987. In het advies wees de Ziekenfondsraad pakketverkleining af, omdat dit op korte termijn niet is te realiseren. Eigen risico heeft hetzelfde probleem en bovendien verwacht men daarvan dat er een te zware administratieve belasting ontstaat. Als minst slechte beschouwde men eigen bijdragen.
Het aangenomen technische advies bevatte de volgende mogelijkheden voor eigen bijdragen:

Geneesmiddelen:
f 2,50 per aflevering en een limitering van de hoeveelheid.
Ziekenhuisopname:
f 100,— per dag voor de eerste drie dagen of *f* 48,— per dag voor de hele periode.
Specialistische hulp:
f 10,—/*f* 20,— per verwijskaart of herhalingskaart.
Huisarts:
f 2,50 per consult of visite of *f* 5,— per consult of visite.
Fysiotherapie, Cesar en Mensendieck:
f 5,— per zitting.

Niet is opgenomen een maximering van het totaal aan eigen bijdragen. Herverzekering is slechts zijdelings genoemd. Het een en ander komt terug bij het beleidsadvies.
Het hoeft geen betoog dat de beroepsorganisaties van fysiotherapeuten het absoluut oneens zijn met de exorbitant hoge eigen bijdrage fysiotherapie, 16% van de totaalkosten, tegenover 4 tot 8% voor de kosten van het specialistisch consult.

GANG VAN ZAKEN

Dit technisch advies gaat naar staatssecretaris Dees, deze brengt het ter kennis van de Commissie Dekker.
Voor 1 februari brengt de Ziekenfondsraad een beleidsadvies uit over ombuigingen, ook dit advies gaat via Dees naar de Commissie Dekker.
Voor 1 maart brengt de Commissie Dekker advies uit aan Staatssecretaris Dees over de struktuur en financiering van de gezondheidszorg. Thans is niet te voorzien welke richting dit advies uitgaat. Het kan zijn dat men komt met een systeem van eigen bijdragen of eigen risico's, 'leentjebuur' speelt bij het amerikaanse systeem van HMO's of wellicht de drietrapsrakket van Van der Reijden weer tevoorschijn haalt. Met het advies van de Commissie Dekker zal Dees een voorstel doen aan de Tweede Kamer. Invoering van andere systemen zal bijna zeker niet voor juli 1987 plaatsvinden.
De beroepsorganisaties van fysiotherapeuten benaderen gezamenlijk de verschillende adviesorganen, bewindslieden en tweede kamerleden om te bewerkstelligen dat de fysiotherapeutische hulpverlening behouden blijft. ■

BIJ HET TWEEDE LUSTRUM VAN DE LVVF
10 JAAR VOOR- EN TEGENSPOED

Eind oktober bestond de LVVF 10 jaar. Een moment om even terug te blikken en vooral om vooruit te kijken. Wat al meteen opvalt is dat de omstandigheden zeer sterk zijn gewijzigd. De LVVF is opgericht in een periode waarin de gezondheidszorg zich min of meer vrijelijk kon ontwikkelen. In de laatste jaren zijn de medewerkers in de gezondheidszorg en ook de fysiotherapeuten in de vrijgevestigde praktijk steeds meer onder druk gezet. Daardoor is de taak van de LVVF enorm veel zwaarder geworden.

In vroeger jaren kende het Genootschap de Commissie Sociale Belangen (COSOBEL) met daarbinnen een sektie vrijgevestigden. De sektie vrijgevestigden adviseerde het Hoofdbestuur in verband met de belangenbehartiging van de vrijgevestigde leden. Door de oprichting van de NVVF, naar aanleiding van de pensioenregeling voor fysiotherapeuten ontstond de behoefte de besluitvorming die betrekking heeft op maatschappelijke belangen voor vrijgevestigden over te laten aan de betrokkenen, dus een eigen vereniging. Na het advies van de Nederlandse Accountants Maatschap (NAM) waarin de oprichting van een vereniging voor dienstverbanders en vrijgevestigden werd aanbevolen, werden in 1976 de LVVF en LVFD opgericht. Fred Pinksterboer was daarbij vanuit het Hoofdbestuur de installateur van de LVVF. Als eerste voorzitter trad Jansma op, later opgevolgd door respectievelijk Tolsma en Blaas, terwijl Wesselo tijdelijk is opgetreden als waarnemend voorzitter in de periode tussen Jansma en Tolsma. In de eerste jaren kon de LVVF direkt scoren ten behoeve van de leden. Als gevolg van de invoering van de modelovereenkomst van 1979 werden de tarieven globaal met 15% verhoogd. Een verhoging die in het huidige tijdsbestek nagenoeg ondenkbaar is.

BEGIN VAN DE PROBLEMEN

Na het succesjaar van 1979 begon de ellende met de april-maatregel van 1980. Die maatregel en alles wat daarna kwam, moest dienen om de kostenstijging van fysiotherapeutische hulpverlening in te dammen. Een kostenstijging die voortkwam uit een toenemende vraag. Door de vele maatregelen is erg veel onvrede ontstaan onder fysiotherapeuten die in de vrijgevestigde sektor werken. Daarbij spelen twee zaken een essentiele rol. Men was vanuit de onbeperkte bloeiperiode van de fysiotherapie midden zestiger jaren tot 1980, evenals andere medewerkers in de gezondheidszorg, niet gewend aan beknottingen. In de belevingswereld ging men er van uit dat men zich vrijelijk kon ontwikkelen. Bovendien wordt de groeiende vraag naar fysiotherapie veroorzaakt door een behoefte aan deze hulpverlening van patiënten en verwijzers. Fysiotherapeuten hebben nauwelijks invloed op de vraag. In die omstandigheden is het bijzonder frustrerend elke keer opnieuw te worden geconfronteerd met beperkende maatregelen en bemoeizucht van allerlei instanties. De onvrede die ontstond richtte zich behalve op ziekenfondsen of overheid, vaak naar de beroepsorganisatie. Het LVVF-bestuur werd verweten niet genoeg te doen voor haar leden. Dat verwijt is best te begrijpen, maar tegelijkertijd moet begrip worden getoond voor de moeilijkheden van de LVVF. Zittend aan de onderhandelingstafel, samen met eerst een en later twee partners, een ontwikkeling die voortkwam uit het ontstaan van belangentegenstellingen in de groep, tegenover een gesloten front. Daarbij een achterban vertegenwoordigend die op zijn zachtst gezegd, niet altijd kon aangeven wat hij in zijn totaliteit nu eigenlijk wilde. Men hoeft een bestuur van een dergelijke vereniging niet te benijden. Het getuigt dan ook van moed dat men ondanks de tegenstribbelende achterban op een aantal punten een duidelijk, op de toekomst gericht, beleid heeft geformuleerd. Daarbij kan verwezen worden naar de nieuwe modelovereenkomst, de BVG problematiek, de urenstrijd met de ziekenfondsen en het overleg met de overheid over de normering van inkomen en arbeidstijd.

EEN HECHTE BEROEPSGROEP IS BROODNODIG

Om dat beleid te kunnen uitvoeren moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. De belangrijkste daarvan is het krijgen van een eensgezinde sterke achterban, die haar zelf gekozen bestuur ondersteunt. Elk dissonant optreden van groepen of individuen werpt een barrière op, hoe klein ook, voor het uitvoeren van het gezamenlijk beleid. Aktiviteiten van fysiotherapeuten in plaatselijke verenigingen of vanuit een andere setting zijn prima, zo lang ze het gekozen beleid bevestigen. Zodra ze er tegen in gaan wordt het bereiken van de gezamenlijke doelstelling belemmerd. We hoeven hier maar te wijzen op het naar buiten treden in de pers over de BVG-problematiek op een wijze die dwars staat op het geadviseerde beleid of het aangaan van afwijkende overeenkomsten met ziekenfondsen waarin men de overeenkomst baseert op het aantal zogenaamde 'ziekenfondsuren'. Zo zijn er meer voorbeelden te vinden. Behalve aan een eensgezinde achterban is er een grote behoefte aan kaderleden, die een belangrijke rol kunnen vervullen als schakel tussen bestuur en leden. De basis voor een sterke beroepsorganisatie is langzamerhand aanwezig. LVVF en NVVF komen steeds dichter bij het moment dat ze samen een vereniging voor vrijgevestigde fysiotherapeuten gaan vormen. De LVFD behartigt ook de belangen van de fysiotherapeuten die in dienstverband in de vrijgevestigde praktijk werken. De rol van het Genootschap is de stimulering van de beroepsinhoudelijke ontwikkeling, waardoor de wisselwerking tussen beroepsinhoud en sociaal maatschappelijke belangenbehartiging kan toenemen. In samenspraak met het Genootschap wordt gewerkt aan een struktuur waarin iedere groep zijn eigen taak en identiteit heeft. Vanuit die startpositie kan een sterke achterban ontstaan met een hecht kader. En dat is echt nodig want niemand hoeft de illusie te hebben dat de overheid de fysiotherapeuten met rust laat bij volgende bezuinigingsoperaties.

Als de LVVF sterker wordt, wordt ook de positie van de vrijgevestigde fysiotherapeut sterker en dan kunnen we met een geruster hart de volgende 10 jaar ingaan.

P. A. M. VAN DER SALM, FYSIOTHERAPEUT: 'LVVF ZOU HET KADER VERDER MOETEN VERSTERKEN'

'Vanuit het landelijk secretariaat wordt sinds jaar en dag geprobeerd de betrokkenheid van de leden in de afdelingen op te krikken. Dat is natuurlijk een goede zaak, maar ik vraag me af of dat ook wel op alle punten op de juiste manier gebeurt. De ledencirculaires bijvoorbeeld zijn door hun ingewikkelde inhoud nogal eens te 'moeilijk'. Vaak kan dat gewoon niet anders. Maar men heeft dan behoefte aan extra uitleg. Die wordt vervolgens op regionaal niveau verschaft en het is dan heel jammer dat er maar een klein deel van de leden wordt bereikt'.

'Ik denk dat het beter is als de LVVF meer energie zou steken in versterking van het kader. Vanuit het kader zou dan op veel kleinschaliger vlak informatie vanuit het landelijk secretariaat kunnen worden toegelicht en vooral in relatie kunnen worden gebracht met het plaatselijke gebeuren. Daardoor wordt de betrokkenheid bij het verenigingsgebeuren vergroot, denk ik. In de afdeling Leiden hebben we heel positieve ervaringen opgedaan door onder andere op sub-regionaal niveau (we hebben in Leiden drie subregio's) bepaalde zaken te bespreken. Uiteraard is dat ook een betere aanpak om informatie vanuit het plaatselijke gebeuren door te geven aan het landelijke secretariaat. We merken in elk geval dat de interesse in de LVVF toeneemt en daar is het toch om te doen.'

De heer P. A. M. van der Salm is fysiotherapeut. Eind 70'er jaren werd hij lid van de LVVF. Daaraan lag in eerste instantie overigens niet eens een erg sterke motivering aan ten grondslag. Hoewel zijn betrokkenheid in het verenigingswerk nu vrij groot is, hecht hij eraan toch 'op persoonlijke titel' te spreken. 'Ik sprak toen wel met collega's over de vereniging en na een poosje beschouwde ik het als een soort morele plicht om ook maar de gelederen te versterken. Van het een komt het ander: als je op een vergadering je mond open doet dan ligt er al een functie voor je klaar bij wijze van spreken. Zo is het dan ook verlopen en ik kwam in het afdelingsbestuur omdat er niemand anders stond te trappelen van ongeduld. Vanaf dat moment ging ik me natuurlijk nadrukkelijker bezighouden met de LVVF. Sinds 1984 ben ik coördinator van de zogenaamde Eerstelijnscommissie (een onderdeel van de afdeling) en sinds kort ben ik ook nog 'interim' voorzitter van de NGF-afdeling Leiden. Voordat je het goed en wel beseft ben je eigenlijk al kaderlid. Ik ben er steeds meer van overtuigd geraakt dat het NGF en de LVVF werk doen dat direct in het belang is van alle beroepsgenoten. Er moeten gewoon mensen zijn die al die klussen opknappen en ik ben iemand die niet lang blijft piekeren en dus vrij snel 'gestrikt' kan worden voor het een of ander. Ik had daarbij nog het voordeel dat ik lid was van een rustige afdeling en dat bood me de mogelijkheid om er alle tijd voor te nemen om goed ingewerkt te raken.'

P. A. M. van der Salm: 'Het zou aardig zijn als er gescoord zou kunnen worden.'

De organisatiegraad van de fysiotherapeuten van de afdeling Leiden vertoont nagenoeg het landelijke beeld. Het afdelingsbeleid is ook welhaast een getrouwe afspiegeling van het landelijke beleid. Als er in de toekomst intensiever moet worden gewerkt aan versterking van de LVVF dan zal afdelingsbestuurder Van der Salm daaraan zeker meewerken.

'Op dit moment doen we als afdeling niets aan ledenwerving. Dat is jammer, maar het heeft onder andere te maken met het feit dat er een gebrek is aan stimulansen vanuit de landelijke organisatie. Het dubbele lidmaatschap van NGF en LVVF is overigens een situatie die het geheel geen goed doet. Het idee dat je voor twee organisaties moet betalen, deels voor dezelfde belangenbehartiging, is voor veel leden toch een onoverkomelijk punt. Je kan dan wel omstandig uitleggen dat 't 'm nu eenmaal in die specifieke structuur zit, maar het is zeker beter om te bezien of op dat punt de structuur veranderd kan worden. Ondanks dat alles zou het een goede zaak zijn als de ledenwerving de komende jaren eens goed op poten wordt gezet. Men zou een campagne op moeten zetten. Het meest overtuigend in dat opzicht is en blijft altijd een goed beleid waarmee resultaten worden behaald. Zaken als tarieven, de modelovereenkomst en BVG-problemen spelen een rol van betekenis en het zou heel aardig zijn als er op die punten gescoord zou kunnen worden'. ■

Paul Custers

K. T. J. VAN DER LINDEN, BESTUURDER LVVF:

'HET ACCENT LIGT IN DE KOMENDE JAREN OP DE SOLIDARITEIT'

'Als je de organisatiegraad van fysiotherapeuten in ons land vergelijkt met die in het buitenland, dan moet je helaas constateren dat het hier droevig is gesteld. En dat geldt temeer als je ziet aankomen dat een hoge organisatiegraad onmisbaar is in het gevecht tegen de bezuinigingen. Het heeft er alle schijn van dat fysiotherapie in het algemeen en de vrijgevestigde therapeuten in het bijzonder de komende jaren geconfronteerd worden met zeer negatieve beleidsvoornemens en maatregelen van de overheid. Als we ons daartegen met kans op succes wilen verzetten dan zullen we op z'n minst eensgezind en zo massaal mogelijk moeten optreden.

Nòg beter zou het zijn als er sprake was van één grote vereniging van vrijgevestigde fysiotherapeuten. Nu is slechts bijna een op de twee fysiotherapeuten lid van NGF en LVVF. Dat is te weinig. De onderhandelingsdelegatie van de LVVF kan zeker veel krachtiger naar buiten treden als zij zich gesteund weet door een solidaire achterban van het liefst alle fysiotherapeuten in de vrije sector. Ik denk dat we in de komende jaren gewoon gedwongen worden om het accent te leggen op de solidariteit van de vrijgevestigde fysiotherapeuten.'

De heer K. T. J. van der Linden is bestuurslid/penningmeester van de LVVF die dezer dagen tien jaar bestaat. Met het oog op de toekomst is zijn lidmaatschap van de onderhandelingsdelegatie (voorzitter) van nog groter belang. Hij weet vanuit die betrokkenheid als geen ander hoe belangrijk het is dat de andere partijen aan de onderhandelingstafel ervan doordrongen zijn dat de LVVF-delegatie beschikt over een eensgezinde en zo groot mogelijke achterban. 'Je probeert altijd zoveel mogelijk uit het vuur te slepen. Als dat lukt dan doet het wel eens een beetje pijn als je ziet dat niet-leden profiteren van het werk dat door de belangenvereniging waarvan ze dus geen deel uitmaken, is verricht ten koste van soms veel inspanning. Je zou kunnen zeggen dat op dit moment de ene helft van de vrijgevestigden fysiotherapeuten profiteert van de inzet van de andere helft van de collega's. Daar zou verandering in moeten komen. Ik ben tegen die achtergrond een voorstander van het opgaan van LVVF, NVVF, VFMF en LVFD in twee grote sociaal-economische blokken van vrijgevestigden en fysiotherapeuten in loondienst, ongeacht de eerste of tweede lijn. Dat zou onze positie enorm versterken.'

JUBILEUMCADEAU

De LVVF stelt zich ten doel de belangen van vrijgevestigde fysiotherapeuten te behartigen. Dat betreft individuele zowel als groepsbelangen. In het afgelopen decennium is er veel opgebouwd. De laatste jaren is de nadruk komen te liggen op de verdediging van collectieve belangen. De door de COTG uitgewerkte overheidsmaatregelen, zoals verlaging van tarieven, hebben de onderhandelingsdelegatie heel wat hoofdbrekens gekost. Toch is er hier een succes te melden.

'We hebben er alles aan gedaan om de daling van 10% in de particuliere tarieven tegen te gaan. Je kan ook een andere weg kiezen als strategie door niet de uitkomst van de juridische strijd af te wachten, maar vanuit de bemoeilijkte positie met nieuwe argumenten en gegevens proberen een goed resultaat te bereiken. Zo'n nieuw gegeven is het norminkomen dat nu met de overheid is overeengekomen en waarbij van een zogenaamde ambtelijke vergelijkingsfiguur wordt uitgegaan.

Het norminkomen is 69.000 gulden. We denken nu een dubbel goed resultaat te hebben bereikt. Over de details worden de leden alsnog apart geïnformeerd. Over 1984/1985 zal door de ziekenfondsen 2,1% worden nabetaald. Over 1986 zijn we er niet uitgekomen met de VNZ. Het COTG moet nu beslissen, maar daarover ben ik dit keer toch optimistisch. Vooraf is het altijd moeilijk aan te geven of akties tot het gewenste doel leiden. Onze delegatie had

echter wel het gevoel dat het eensgezinde en massale optreden op 18 juni een positieve invloed moet hebben gehad op de handelingen die daarna hebben plaatsgevonden. In elk geval is het zo dat als je niets onderneemt, je toch makkelijker aan de kant wordt gezet. Vandaar ook dat we ons volop hebben verweerd tegen de bezuinigingsvoorstellen en -maatregelen.'
Volgens de heer K. T. J. van der Linden is tijdens het 10-jarig bestaan van de LVVF gebleken dat het moeilijk is om fysiotherapeuten op één lijn te krijgen.
'Daar ligt inderdaad een historisch probleem. We zullen nog intensiever moeten gaan werken op dat terrein. Het klinkt misschien een beetje vreemd, maar ik ben in dat opzicht blij met een deel van het overheidsbeleid omdat daardoor de eensgezindheid en motivering onder de leden wordt vergroot. Een ander probleem is dat LVVF-bestuurders allemaal fysiotherapeuten zijn die naast hun drukke werk ook nog het bestuurswerk moeten doen. Bovendien zijn we amateurs, zeker in vergelijking met de profs aan de andere kant van de onderhandelingstafel. Dat maakt het extra moeilijk. We hebben gelukkig een goed werkend secretariaat en dat scheelt.'
Het ziet ernaar uit dat het tweede decennium voor de LVVF heel ander wordt dan de eerste tien jaar.
'Afgezien van een eventuele herstructurering van het NGF, verwacht ik dat onze inspanningen zich veel minder zullen richten op terreinwinst en veel meer zullen dienen ter ondersteuning van wat we bereikt hebben. Waar we zeker ook aandacht voor zullen hebben, is het in overeenstemming brengen van het honorarium van fysiotherapeuten met het niveau van de (HBO-)opleiding. Ik hoop van harte dat we kunnen rekenen op een positievere opstelling van onze gesprekspartners. Ik denk vooral aan de VNZ, omdat die steeds meer een rol dreigt te gaan spelen in de gezondheidszorg die niet past. Zeker als we ervan uit mogen blijven gaan dat de Ziekenfondswet voor een deel van onze bevolking bepaalt wat de rechten en plichten zijn in de relatie verzekerde-ziekenfonds-hulpverlener.' ■

Paul Custers

INGEZONDEN

Geachte Redaktie,

Hierbij richt ik mij tot u met een verzoek, zoals u er mogelijk al vele hebt ontvangen. Ik doe dit dan ook met een zekere aarzeling. Maar laat ik mezelf eerst introduceren. Ik ben een Nederlandse arts en werk sinds 1954 in de ontwikkelingslanden als voedingsdeskundige. Sinds 1976 ben ik in Kenya en ben tewerkgesteld aan de medische faculteit – Department of Community Health – Universiteit van Nairobi. Een groot deel van mijn tijd breng ik door op het land, waar we surveys en wetenschappelijk onderzoek doen. Mijn werk brengt me ook in kontakt met rehabilitatie centers van verschillende allure. Een van die centers is het Dagoretti Children's Centre, waar meer dan honderd – het aantal wisselt nog weleens – kinderen, groot en klein, verblijven. Sommige kinderen werden verwezen door artsen, anderen werden in de straat gevonden. Ze lijden aan een grote variëteit van problemen: polio, sickle cell anemie, verbrandingen met kontrakturen, hydrocephalie, idiotie, etc. Behalve 'rudimentary nursing staff' is er een Kenyaanse fysiotherapeut, die het werk niet aan kan, ook al omdat hij niet de noodzakelijke middelen heeft.
Wat betreft mijn verzoek: Zou het Genootschap of de leden kunnen helpen? Nederlandse fysiotherapeuten zouden welkom zijn; salaris kan niet worden aangeboden, huisvesting evenmin. Toch kan ik me voorstellen, dat (jongere?) collegae de 'challenge' zouden willen aanvaarden om een tijd onder moeilijke omstandigheden te werken. Misschien zijn er zelfs enkelen, die oud materiaal naar Kenya zouden willen sturen. Via lokale Rotary clubs zou ik er voor kunnen zorgen, dat vervoerskosten betaald worden. De Nederlandse Ambassade zou er misschien voor kunnen zorgen, dat een en ander invoerrechten-vrij in het land kan komen. Voor u enige aktie onderneemt wilt u misschien een gedetailleerde beschrijving van het Centre. Die zou ik u kunnen leveren, met foto's en andere dokumentatie. Ik zal u dankbaar zijn voor een spoedige reaktie. Medio december zal ik in Nederland zijn; met genoegen zal ik u bezoeken om nadere toelichting te geven. ■

Hoogachtend,
A. A. J. Jansen, MD, PLD
P.O. Box 41537, Nairobi, Kenya.

VASTLEGGING GEGEVENS VAN LEDEN

Begin 1987 wordt het nieuwe automatiseringssysteem op het Centraal Bureau volledig operationeel.

Alle leden ontvangen binnenkort een uitdraai van hun persoonlijke gegevens, voorzover die op het Centraal Bureau bekend zijn. Daar is bijgevoegd een vragenlijst waarin om gegevens gevraagd wordt, waarover het Genootschap of een van de lidverenigingen moet beschikken teneinde een goed beleid ten behoeve van fysiotherapeuten te kunnen voeren. De gevraagde gegevens hebben onder meer betrekking op opleiding, werkadres, praktijkgrootte en werkomstandigheden. In het nieuwe automatiseringssysteem zullen alle werkadressen, ingedeeld naar gezondheidsregio's worden opgenomen. Die gegevens zijn van belang voor manpowerplanning en vestigingsbeleid.
De gevraagde gegevens zullen ook gebruikt worden om de contributiehoogte voor 1987 vast te stellen, op dezelfde wijze zoals dat ook in voorafgaande jaren gebeurde.
De verstrekte gegevens zullen strikt persoonlijk worden behandeld en niet aan derden ter beschikking worden gesteld.
In de toekomst zullen de leden jaarlijks een volledige uitdraai van hun gegevens ontvangen, met het verzoek om zonodig correcties aan te brengen, of aanvullingen te geven.

Teneinde zo snel mogelijk gebruik te kunnen maken van het nieuwe systeem dat de efficientie van het Centraal Bureau zal verhogen, verzoeken wij u de genoemde vragenlijst per omgaande te retourneren.

CONTRIBUTIE 1987

Op 15 november heeft de Algemene Vergadering de contributie voor 1987 vastgesteld. De contributiehoogte is gelijk aan 1986. Alleen als inkomen of werkomstandigheden zijn gewijzigd vindt een verandering plaats van het individuele contributiebedrag. De individuele contributie wordt vastgesteld op basis van de aangeleverde gegevens.
Enkele categorieen van leden ontvangen rechtstreeks een acceptgirokaart. Hen wordt verzocht in verband met de liquiditeitspositie van het Genootschap de contributie zo snel mogelijk te betalen. ■

BELANGRIJKE TAAK FYSIOTHERAPEUT BIJ KLACHTEN AAN HET KAUWSTELSEL

Tijdens het congres 'fysiotherapie en tandheelkunde' op 7 november benadrukten verschillende inleiders, tandartsen en tandheelkundige specialisten, de belangrijke taak van de fysiotherapeut bij de multidisciplinaire aanpak van craniomondibulaire disfunktie. Voorwaarden om die taak te kunnen vervullen zijn bijscholing van fysiotherapeuten op dit terrein en een gestruktureerde samenwerking tussen fysiotherapeuten en tandartsen.

In zijn inleiding schetste dagvoorzitter den Dekker het kader van dit congres.
'De gemeenschappelijkheid die wij hebben is dat voor velen onbekende theoritische en praktische raakvlakken tussen tand- en mondheelkundige aspecten en fysiotherapie en de behandelmogelijkheid van aandoeningen en symptomen gelokaliseerd in het hoofd-nek-halsgebied duidelijk aanwezig zijn en in de dagelijkse praktijk om oplossingen vragen. Tijdens een congres als dit kan men dan ook niet verder gaan dan een introductie van een in de belangstelling staand onderwerp. Een introductie, die beslist niet mag worden opgevat als welke vorm van scholing dan ook.
De fysiotherapeut, gewend aan afwijkingen in het neuromusculaire apparaat kan een belangrijke bijdrage leveren in de diagnostiek en behandeling van patienten bij onderwijs en onderzoek.
In het geval van problematiek rond het kauwstelsel kan dit betekenen, dat voordat de tandarts aan zijn beroep eigen handelingen begint, hij eerst onderzoek laat doen bij de fysiotherapeut ter controle, advies en ter vaststelling van het gezamenlijke behandelplan.
Dit betekent, dat de behandeluitgangspunten op elkaar moeten worden afgestemd. Scholing, zowel gezamenlijk als intradisciplinair, is dan ook aan te bevelen.
Overeind zal blijven, dat ieder op zijn terrein als deskundige gerespecteerd moet worden.

J.R. Hesse, fysiotherapeut: 'In de samenwerking met de tandarts(-specialist) zal de fysiotherapeut in de behandeling streven naar het herstel van een gezonde gewrichtsfunktie. Naast tandheelkundige stabilisatie van de beide gebitsbogen (d.i. de kaakgewrichten) zijn aktieve en passieve oefentherapie geindiceerd voor het herstel van frictie- en pijnvrije bewegingsuitslagen.' ▼

Prof. dr. J. de Boever: 'Bij een groot aantal individuen, volgens sommige studies zelfs bij 85% komen tekenen van pijn en dysfuncties voor in het craniomandibulaire gebied. Deze tekenen van pijn en dysfunctie nemen van de vroege kinderleeftijd toe tot de adolescentie om vooral bij jonge vrouwen tussen 15 en 40 te evolueren tot symptomen die een aangepaste behandeling vereisen.' ▲

Een goede werksfeer en gevoel voor verhoudingen, zowel interdisciplinair als intradisciplinair, betekent dat er een toename zal ontstaan van intercollegiale advisering en vraagstelling. Dit gelddt zowel voor de tandheelkunde, tandarts, mond-kaakchirurg als voor fysiotherapeuten met kauwstelsel ervaringen. Een intercollegiaal acceptatieproces. De multidisciplinaire samenwerking tussen fysitoherapie en tandheelkunde mag wellicht een van de belangrijkste nieuwe ontwikkelngen en werkterreinen van dit moment genoemd worden. Nieuwe ontwikkelingen dienen niet gestoord te worden, wel begeleid en bewaakt. Dit kenmerkt zich in de afvaardiging vanuit het Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie binnen de Nederlandse Vereniging voor Gnatologie. Zaken welke een overstijgend karakter hebben, dienen in afspraken tussen beroepsverenigingen en overheidsinstanties vastgelegd te worden. Fysiotherapie wat zo procesmatig effectief kan zijn zonder enige bijwerking en

vrijwel zonder gevaar voor de patient en tevens kostenbesparend verdient in deze ontwikkeling een tegemoetkomend begrip vanuit de betalende politieke en wetelijke instanties. Drempels voor de fysiotherapie zijn in deze dan ook niet wenselijk. Direkte verwijzing tussen tandarts en fysiotherapie lijkt dan ook het meest efficient en doelmatig.
Het zal immers na deze dag blijken hoe degelijk fysiotherapie en tandheelkunde wel met elkaar te maken hebben.

FYSIOTHERAPEUTISCHE INBRENG

De laatste spreker G.W. Gerritsen, fysiotherapeut ging uitgebreid in op de inbreng van de fysiotherapeut bij de multidisciplinaire benadering van craniomondibulaire dysfunktie. De belangrijkste plaats van de fysiotherapie in die benadering was door voorgaande sprekers duidelijk aangegeven. Uitgebreid werd ingegaan op de indicatiestelling voor fysiotherapie, waarbij mogelijke behandelingen werden aangegeven.
Aan de hand van een praktijkvoorbeeld werd uitgebreid ingegaan op het fysiotherapeutisch onderzoek van stoornissen in het myogene funktiemechanisme.
Daarbij kwamen specifieke aspekten uit anamnese, inspektie en funktieonderzoek aan de orde.
Daarna werd het opzetten van de werkdiagnose en de uitvoering van het behandelplan besproken, waarbij vooral aspekten uit de bewegingstherapie behandeld werden.
Gerritsen eindigde met een uitleg over de wijze waarop hij de resultaten van de behandelingen evalueerde en beval een systematische registratie aan teneinde de samenwerking tussen fysiotherapeut en tandheelkundige discipline meer gestalte te kunnen geven. ■

De nieuwe stand van het Genootschap voor het eerst in gebruik tijdens het congres ▲

STUDIEREIS FYSIOTHERAPIE

Velen toonden al belangstelling voor de studiereis fysiotherapie die het Genootschap in samenwerking met de VVAA volgend jaar organiseert ter gelegenheid van het tiende congres van de WCPT in Australie.
Degenen die er wel over denken om mee te gaan wordt aangeraden per omgaande de volledige informatie op te vragen. Bij inschrijving na 1 januari zijn de kosten voor deelname aan het congres in Sydney hoger.
Voor de studiereis zijn drie mogelijkheden.
* Van 15 mei tot en met 24 mei 1987 voor degenen die alleen het wereldcongres willen bezoeken.
* Van 8 mei tot en met 24 mei 1987 voor degenen die het congres willen bezoeken en deelnemen aan een korte studiereis door Indonesie.
* Van 2 mei tot en met 24 mei 1987 voor degeneen die deelnemen aan het congres en de volledige studiereis door Indonesie.
Tijdens de studiereis door Indonesie zullen een aantal klinieken worden bezocht en tevens zal een lezingencyclus worden georganiseerd.
Aangezien het om een studiereis gaat zijn de kosten fiscaal aftrekbaar.
Nadere informatie bij de Afdeling Voorlichting op het Centraal Bureau.

SCHETS VAN DE LERARENOPLEIDING HBO-FYSIOTHERAPIE

In dit artikel wordt de lerarenopleiding HBO-fysiotherapie van de Rijksuniversiteit Limburg te Maastricht geschetst. Deze opleiding is de enige in haar soort in Nederland. We gaan achtereenvolgens in op het algemeen kader waarin de lerarenopleiding haar plaats heeft, haar doelstellingen, de toelatingsregelingen, de inhoud en vormgeving van de opleiding en de exameneisen.

De lerarenopleiding HBO-fysiotherapie is sinds haar start in 1983 één van de vijf lerarenopleidingen HBO-Gezondheidszorg die alle ressorteren onder de faculteit der Gezondheidswetenschappen te Maastricht. Behalve een lerarenopleiding fysiotherapie zijn er ook lerarenopleidingen voor de disciplines diëtetiek, ergotherapie, logopedie en verpleegkunde. De bijzondere relatie van deze vijf universitaire lerarenopleidingen met het HBO komt tot uitdrukking in de aanwezigheid van vertegenwoordigers van het HBO-gezondheidszorg in de toelatings-, onderwijs- en examencommissies van de lerarenopleiding en verder in het bestaan van een commissie van overleg. Deze commissie waarin de Rijksuniversiteit Limburg en het HBO-gezondheidszorg gelijk vertegenwoordigd zijn, heeft de opdracht het adviseren van het bestuur van de faculteit der gezondheidswetenschappen aangaande het beleid m.b.t. de vijf lerarenopleidingen HBO-gezondheidszorg. De opleiding vergt één academiejaar (van september tot en met juni) op half-time basis. De totale studielast bedraagt nominaal 900 uur voor 36 onderwijsweken. Het huidige programma voorziet ongeveer 27 contactdagen in Maastricht, en een minimum van 80 lesuren in het kader van het schoolpracticum, dat dient gelopen te worden in het HBO-fysiotherapie. De Rijksuniversiteit Limburg is in dit verband samenwerkingsovereenkomsten aangegaan met nagenoeg alle Nederlandse ,fysiotherapie-opleidingen, zodat studenten zoveel mogelijk stage kunnen lopen op een opleiding van hun keuze. De kosten voor inschrijving aan de lerarenopleiding bedragen *f* 802,- (voor academiejaar 86/87). Daarnaast dient rekening te worden gehouden met aanschaf van studiemateriaal (ongeveer *f* 100,-) en reiskosten naar Maastricht en het stage-adres.

DOELSTELLINGEN

De opleiding richt zich – zoals haar naam aangeeft – op de opleiding tot het leraarschap fysiotherapie in het HBO-fysiotherapie. Temidden van collega's die verantwoordelijk zijn voor de steunvakken is het deze leraar die is belast met de beroepsvoorbereiding van een nieuwe generatie beoefenaren van het fysiotherapeutische beroep. Als zodanig heeft de leraar fysiotherapie tot taak de verschillende cognitieve, psychomotorische en relationele vaardigheden van de leerling te integreren in het licht van een maatschappelijk verantwoord beroepsprofiel. Tevens heeft de leraar fysiotherapie een belangrijk aandeel in de coördinatie binnen het geheel van de fysiotherapie-opleiding gezien zijn brugfunctie tussen beroepsvoorbereiding en beroepsuitoefening. De professionaliteit van de leraar fysiotherapie berust op vakbekwaamheid als beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg én op zijn vakmanschap als leraar. Het is belangrijk te accentueren dat de lerarenopleiding zich uitsluitend richt op het laatste: het aanleren van algemene en vakspecifieke didactische kennis en vaardigheden. Van de fysiotherapeutische vakbekwaamheid wordt uitgegaan op grond van ministeriële richtlijnen. Meer hierover in de volgende paragraaf over de toelating tot de opleiding.

TOELATINGSEISEN

In dit verband dient een onderscheid te worden gemaakt tussen toelaatbaarheid en toelating (ook wel plaatsing genoemd). Toelaatbaar zijn zij die aan elk van de drie volgende eisen voldoen:

- een diploma HBO-fysiotherapie hebben behaald
- als fysiotherapeut geregistreerd zijn
- minstens twee jaar 'full-time' beroepservaring als fysiotherapeut bezitten (of een equivalent daarvan over meerdere jaren).

Per jaar kunnen echter maximaal slechts 47 studenten tot de lerarenopleiding fysiotherapie worden toegelaten. Wanneer er meer kandidaten dan plaatsen zijn, wordt de toelatings- of plaatsingsvolgorde bepaald op grond van het aantal jaren beroepservaring (zie de derde toelaatbaarheidsbasis). Onderwijservaring (als leraar fysiotherapie) telt mee als beroepservaring. De derde toelaatbaarheidseis is uiteraard bedoeld om het ingangsniveau wat betreft fysiotherapeutische vakbekwaamheid te verhogen. Voor de lerarenopleiding fysiotherapie heeft dit echter steeds als nadelig gevolg gehad dat de instroom nooit de maximale capaciteit van 47 per jaar heeft gehaald. Dit probleem zal een discussiepunt zijn in toekomstig overleg tussen alle betrokken partijen (departement, lerarenopleiding, fysiotherapie-opleidingen, vakvereniging).

INHOUD

Een korte introductie van twee dagen vormt het begin van de opleiding. Het verdere programma is opgebouwd uit zes blokken van elk zes weken. Per blok komt een bepaald thema aan bod waarbinnen algemeen didactische en vakdidactische vraagstellingen behandeld worden. Nu volgt een korte beschrijving van elk blok.

1. **beroepsuitoefening en beroepsvoorbereiding**
   - analyse van het fysiotherapeutisch beroep (beroepsprofiel)
   - kennismaking met andere gezondheidszorgberoepen
   - visies op onderwijs in relatie tot gezondheidszorg beroepen
   - didactische modellen
   - bepalen en formuleren van onderwijsdoelstellingen
2. **onderwijsvoorbereiding**
   - leertheorieën
   - leermiddelen kiezen en ontwerpen
   - lesplan ontwerpen
   - leerstof kiezen en ordenen
3. **onderwijsuitvoering**
   - kiezen didactische werkvormen
   - vaardigheidsonderwijs
   - probleemgestuurd onderwijs
   - rollenspel en incidentmethode
4. **evaluatie**
   - kiezen van evaluatiemethoden en slaaggrenzen
   - betrouwbaarheid en validiteit van toetsen
   - beoordelen van vaardigheden en attituden
   - constructie van open en gesloten toetsen
5. **begeleiding**
   - werkvormen bij begeleiding
   - stagebegeleiding
   - studievaardigheden
   - sociaal-psychologische en agogische principes
6. **schoolorganisatie en onderwijssysteem**
   - onderwijswetgeving
   - macro- en meso-organisatie in het HGZO
   - vergadertechniek
   - innovatiestrategieën

Voor belangstellenden is er ook nog een cursus in de maak over computers in het onderwijs. Vijf personal computers staan ter beschikking voor praktische oefeningen.

VORMGEVING

Groepsonderwijs
Er wordt gewerkt in onderwijsgroepen van maximaal twaalf studenten. De samenstelling van deze groepen blijft het hele jaar ongewijzigd, en is multidisciplinair van aard om de uitwisseling van ideeën te bevorderen met collega's uit andere gezondheidszorgberoepen.
De interdisciplinaire contacten worden in de regelmatige evaluatieronden genoemd als één van de meest waardevol ervaren kenmerken van de lerarenopleiding. In de onderwijsgroepen worden aan workshopachtige (m.a.w. toepassingsgerichte) taken gewerkt. Voorafgaand aan elke taak dient individueel literatuur (max. 180 pagina's per blok) te worden bestudeerd en voorbereidende opdrachten uitgevoerd.
De onderwijsgroepen worden begeleid door een per blok wisselend staflid van de lerarenopleidingen. De totale staf (voor de vijf lerarenopleidingen) bestaat voor ongeveer de helft uit beroepsbeoefenaren met ruime onderwijservaring (vakdidactici) en voor de andere helft uit algemeen-onderwijskundigen. De lerarenopleiding fysiotherapie beschikt over één full-time equivalent stafplaats.

Schoolpracticum

Studenten dienen deel te nemen aan de lesuren fysiotherapie op een HBO-opleiding fysiotherapie. Van deze 80 lesuren dient minimaal 40 uur door de student zelf te worden gegeven. Begeleiding gebeurt in eerste instantie door een leraar fysiotherapie van de stageverlenende opleiding. De lerarenopleiding voorziet in één begeleidingsbijeenkomst per blok in vaste groepjes van zes studenten, tussentijdse individuele begeleiding, en één begeleidingsbezoek aan de stageplek.
Het schoolpracticum is niet gebonden aan een bepaalde periode van het cursusjaar, maar wordt in overleg met alle betrokken partijen (student, lerarenopleiding, stageplek) geroosterd, met dien verstande dat het schoolpracticum vóór het eind van het cursusjaar moet worden afgerond.

Werkstuk
De student wordt begeleid bij het maken van een werkstuk. Voorbeelden van werkstukken: scriptie, leermiddel, lessenserie, bijdrage aan lopend onderzoek, etc.

Exameneisen
Het examen bestaat uit drie onderdelen:
- de uitslag op zes bloktoetsen en één eindtoets
- het schoolpracticum
- het werkstuk.

De kandidaat is geslaagd indien hij voor ieder van deze drie onderdelen de kwalificatie voldoende heeft gehaald. Er wordt één herkansing toegestaan.
De regels voor dispensatie zijn afzonderlijk opvraagbaar. Aan het diploma is de eerstegraads bevoegdheid voor de fysiotherapeutische vakken in het HBO-fysiotherapie verbonden. ■

R. I. M. C. De Volder-Dobbelaere,
als vakdidactica fysiotherapie verbonden aan de lerarenopleidingen HBO-Gezondheidszorg, Rijksuniversiteit Limburg.

NA HET BEEINDIGEN VAN DE OPLEIDING

De Haagse Academie voor Fysiotherapie vindt het verheugend te mogen constateren dat het initiatief onderzoek te doen onder afgestudeerden, teneinde na te gaan in hoeverre zij een jaar na het afstuderen een baan hebben gevonden, belangstelling vindt en navolging krijgt.
Het redactioneel commentaar in Fysiovisie van september 1985 en de publicaties van de LBWF in haar Infokrant (jaargang 3, no. 3, 1986), Fysiovisie (maart 1986) en de Volkskrant waren een stimulans om het onderzoek opnieuw te laten plaatsvinden. Wederom stonden de volgende twee vragen centraal:

1. *Hoe groot is het percentage afgestudeerden dat een vaste werkkring gevonden heeft? (Wat is de status en de omvang van deze betrekking?)*
2. *Hoe groot is het percentage afgestudeerden dat geen vast werk heeft?*

ONDERZOEK

Medio juni 1986 vond een telefonische enquête plaats onder 82 van de 86 in juni en september 1985 afgestudeerde fysiotherapeuten. Aan hen werden de volgende vragen voorgelegd:
Heeft u werk gevonden in een vast dienstverband?

Zo ja:
- wat is de omvang van uw betrekking in aantal uren?
- wat is de status van uw arbeidsplaats (formatieplaats, herverdeling van uren op grond van arbeidstijdverkorting of vervangingsplaats)?
- aan welke soort instelling werkt u?
- in welk land bent u werkzaam?
- hoe heeft u uw betrekking verworven?

Zo neen:
- wat zijn uw fysiotherapeutische activiteiten het laatste jaar geweest?

Op het moment dat de enquête plaatsvond bleek 64% fysiotherapeutisch aktief te zijn, waarvan 10% militaire dienst en 9% in een tijdelijk dienstverband (zie tabel 1).

RESULTATEN:

	N = 82	%
Vast werk	37	45
Tijdelijk werk	7	9
Waarnemingen	11	13
Militaire dienst	8	10
Geen fysiotherapeutisch werk	19	23

Tabel 1: Verdeling van afgestudeerden aan de Haagse Academie voor Fysiotherapie naar aard van het werk.

Onder tijdelijk dienstverband wordt verstaan, vervanging wegens langdurige ziekte, zwangerschap etc.

Uur	N = 37	%
0-19 uur	10	27
20-25 uur	7	19
26-30 uur	2	5
31-35 uur	5	14
36-40 uur	11	30
40-∞	2	5

Tabel 2: Verdeling van afgestudeerden aan de Haagse Academie voor Fysiotherapie die vast werk vonden naar omvang van de betrekking.

Bijna de helft (49%) van het aantal afgestudeerden met een vaste werkkring heeft een baan van meer dan 30 uur. (zie tabel 2)
Bij de vraag naar de status van de arbeidsplaats bleek dat een aantal respondenten niet op de hoogte waren van de oorzaak van het vrijkomen van hun baan.
Van hen, die dat wel wisten (N= 21) gaven 11 op 'vervanging wegens vertrek van hun voorganger', 5 'een nieuwe ontstane formatieplaats' en 3 'herverdeling van werk op grond van arbeidstijdverkorting'.

	N = 37	%
Via via	9	24
Praktijkleerperiode	9	24
Waarnemingen	3	8
Sollicitatie	12	33
Diversen	4	11

Tabel 4: Overzicht van de wijze waarop afgestudeerden aan de Haagse Academie voor Fysiotherapie een vaste werkkring verwierven.

Bij de verdeling naar instelling valt op dat het zwaartepunt (70%) ligt binnen het terrein van de partikuliere praktijken.
Van de 37 respondenten vonden 11 (30%) werk in het buitenland, waarvan 5 in West-Duitsland, 3 in Zwitserland. (Overige: Zweden 1, Nederlandse Antillen 1, Verenigde Staten 1).

	N = 37	%
Partikuliere praktijk	26	70
Algemeen ziekenhuis	4	11
Verpleeghuis	4	11
Revalidatiecentra	2	5
Diversen	1	3

Tabel 3: Verdeling van afgestudeerden aan de Haagse Academie voor Fysiotherapie die vast werk vonden naar instelling.

Het grootste aantal afgestudeerden verwierf zijn vaste betrekking via sollicitaties, gevolgd door de categorieën praktijkleerperiode en via, via.
Opvallend is dat 19 afgestudeerde fysiotherapeuten geen werk hebben gevonden in het fysiotherapeutische werkveld. Daarvan doen 6 administratief werk, 3 werken via een uitzendbureau, 2 zijn een andere studie begonnen en 6 vonden werk op diverse arbeidsplaatsen. Slechts 2 hadden een uitkering.

DISKUSSIE; EEN VERGELIJKING OVER DRIE JAAR

Na drie jaar onderzoek is het mogelijk voorzichtig een vergelijking in de tijd te maken, waar mogelijk zullen we deze gegevens relateren aan het onderzoek van de LBWF. (Fysiovisie maart 1986.)

	1983(%)	1984(%)	1985(%)
Vast werk	57	51	45
Tijdelijk werk/Waarnemingen	32	35	22
Militaire dienst	7	8	10
Geen fysiotherapeutisch werk	5	6	23

Tabel 5: Verdeling van afgestudeerden aan de Haagse Academie voor Fysiotherapie naar aard van het werk over de jaren 1983, 1984 en 1985.

Er valt een duidelijke afname van werk (vast, tijdelijk/waarnemingen) te constateren.
Het percentage afgestudeerden dat geen fysiotherapeutisch werk vond is vooral het laatste jaar sterk toegenomen (tabel 5).
Vergelijken wij de resultaten van de LBWF met onze onderzoeken over 1984 en 1985, dan vertoont de LBWF in de categorie 'vast werk' een daling van 50% naar 29%, terwijl onze onderzoeken een daling van 51% naar 45% te zien geven. Kennelijk is de situatie landelijk gezien ernstiger dan uit onze bevindingen blijkt.

Uur	1984(%)	1985(%)
0-19	0	27
20-25	31	19
26-30	14	5
31-35	5	14
36-40	50	30
40-∞	0	5

Tabel 6: Verdeling van afgestudeerden aan de Haagse Academie voor Fysiotherapie die vast werk vonden naar omvang van de betrekking over de jaren 1984 en 1985.

Er valt een duidelijke verschuiving te zien van volledige betrekkingen naar deeltijd betrekkingen (tabel 6).
Deze gegevens worden bevestigd in het onderzoek van de LBWF. Beide onderzoeken tonen aan dat er met name gekozen wordt voor hele óf halve betrekkingen.

	1983(%)	1984(%)	1985(%)
Partikuliere praktijk	40	31	70
Algemeen ziekenhuis	18	25	11
Verpleeghuis	16	28	11
Revalidatiecentra	8	8	5
Diversen	18	8	3

Tabel 7: Verdeling over het werkveld van hen die afstudeerden in 1983, 1984 en 1985 en vast werk vonden.

Opvallend bij de verdeling over het werkveld is de toename binnen de categorie 'particuliere praktijk'. Daar tegenover is een afname in de instellingen constateerbaar. Misschien valt de doorstroming in de particuliere praktijken te verklaren door de problemen, die zich binnen dit terrein op dit moment afspelen.
Ook bij de LBWF valt een dergelijk verschijnsel te constateren, zij het minder ex-

treem omdat het een grotere onderzoeksgroep betrof.

	1983(%)	1984(%)	1985(%)
Via via	29	14	24
Praktijkleerperiode	16	28	24
Waarnemingen	16	6	8
Sollicitaties	26	44	33
Diversen	13	8	11

Tabel 8: Vergelijking van de wijze waarop de werkkring verworven werd door afgestudeerden aan de Haagse Academie voor Fysiotherapie in 1983, 1984 en 1985.

De wijze waarop de werkkring verworven werd vertoont bij de rubriek 'via via' een grote toename (t.a.v. 1984) en bij de rubriek 'sollicitaties' daarentegen een relatieve afname (t.a.v. 1984).
De gegevens van 1985 komen vrijwel overeen met het landelijk onderzoek van de LBWF.
Het aantal afgestudeerden, dat zich in het buitenland vestigde (vast werk) is de afgelopen jaren toegenomen. Het vertoonde een verloop van 1983: 21%; 1984 22% naar 1985: 30%.
West-Duitsland blijft hierbij de meeste aantrekkingskracht uitoefenen, gevolgd door Zwitserland.
Deze tendens uit onze gegevens komt overeen met die van de LBWF, maar niet in die sterke mate.

SLOTCONCLUSIES

1. Er blijkt naar vraagstelling een sterke overeenkomst te bestaan tussen de enquête van de LBWF en de enquête van de Haagse Academie voor Fysiotherapie. De cijfers geven grote overeenkomsten aan, slechts op enkele punten toont onze enquête een iets afwijkende uitkomst.
2. Het is overigens verheugend, dat ons onderzoek (openbaar) navolging heeft gekregen en misschien nadert het moment dat een dergelijk onderzoek structureel landelijk geregeld gaat worden.
3. Van de geënquêteerde fysiotherapeuten in dit onderzoek blijken er slechts twee te zijn, die helemaal geen werk hebben. Dit kan betekenen dat er voor H.B.O.-opgeleiden nog plaats op de arbeidsmarkt is, zij het dan niet altijd binnen het eigen vakterrein. Dit betekent overigens wel dat hierdoor lager opgeleiden verdrongen worden van hun arbeidsplaatsen.
4. Ook vinden wij dat elke afgestudeerde fysiotherapeut uiteindelijk een vaste aanstelling moet krijgen, waarin hij zich verder kan ontwikkelen, maar wij vinden het geen ongezond verschijnsel dat men in het begin van een loopbaan met verschillende werksituaties in aanmerking komt. En dat mag ook best in het buitenland zijn.
5. De uitslag van de enquête toont aan dat ook voor studenten die een H.B.O.-opleiding Fysiotherapie achter de rug hebben de arbeidsmarkt steeds minder plaats biedt.
Dit betekent overigens niet dat er geen fysiotherapeutisch werk is. Het blijkt dat zittende fysiotherapeuten ruimschoots aan hun 40-urige werkweek toekomen en dat er zelfs nog praktijken zijn waar 'wachtlijsten' voorkomen. Voor de toekomst valt te verwachten dat het terrein waarbinnen fysiotherapeuten aktief kunnen zijn zich zal verbreden. Een verschuiving van het beleid van intramurale zorg naar extramurale zorg en een toenemende vergrijzing van de bevolking zal wellicht de vraag naar een relatief goedkope gezondheidsvoorziening als fysiotherapie doen rijzen.
In ieder geval zal er een duidelijk beleid voor de toekomst, waarin het standpunt van het Genootschap niet kan ontbreken, vastgesteld dienen te worden. ■

Literatuur:
1. Berg, J. A. van den, P. Engels en J. H. M. Tromp. Een jaar na het beëindigen van de opleiding tot fysiotherapeut. Fysiovisie (1985)9, p. 10-11.
2. Heuvel, C. van den. Schrikbarend aantal werkzoekende fysiotherapeuten. Fysiovisie, (1986)3, p.8-9.
3. Heuvel, C. van den. De telefonische enquête uitslag roept om concrete maatregelen. Info-krant L. B. W. F. jaargang 3, no.3.
4. Huiskes, W. Commentaar. Fysiovisie, (1985)9, p.1.
5. Tromp, J. H. M., J. A. van den Berg, (en) P. Engels. Een jaar na het beëindigen van de opleiding tot fysiotherapeut. Fysiovisie, (1984)9, p. 6-7

J. A. van den Berg
J. H. M. Tromp
C. P. van Wees

FYSIOFISCUS EN FYSIOFINANCIS

DECEMBER – FISCAAL BELANGRIJKE MAAND

De maand december is in fiscaal opzicht een interessantere maand dan vele andere. Als deze maand voorbij is, is ook het gehele belastingjaar gepasseerd en dan kunt u voor sommige fiscale handelingen misschien te laat zijn. We lopen een aantal onderwerpen met u door om u wellicht op goede fiscale gedachten te brengen.

VERMINDERING VAN LOONBELASTING

Indien – populair gezegd – uw aftrekposten hoger zijn dan uw neveninkomsten in 1987, is in de regel vermindering van loonbelasting mogelijk. Daarvoor kunt u speciale formulieren aanvragen bij de belastingdienst. Tijdig aanvragen houdt in, dat uw werkgever al bij uw januari-salaris er rekening mee kan houden. U krijgt dan in maandelijkse porties loonbelasting-vermindering in plaats van te zijner tijd een teruggave van inkomstenbelasting. Ook kan dus liquiditeitsvoordeel een leuk voordeel voor u betekenen.

Wie recht heeft op vermindering van loonbelasting, heeft in principe ook recht op vermindering van premie AOW/AWW, indien tenminste het belaste salaris lager is of wordt dan de premiegrens voor de volksverzekeringen (*f* 64.550,— voor 1987). Lagere inhouding van AOW/AWW betekent automatisch ook voor de werkgever een voordeel; die hoeft dan minder werkgeverspremies (AAW-AKW-AWBZ) te betalen. Dat premievoordeel voor uzelf c.q. uw werkgever kan echter in een nadeel (geheel voor uzelf) omslaan, indien u voor een te hoog bedrag vermindering heeft gekregen. Indien uw neveninkomsten hoger c.q. uw aftrekposten lager zijn dan u aanvankelijk verwachtte, zult u later worden aangeslagen zowel voor premie AOW/AWW als voor de premies die in principe ten laste van de werkgever zouden zijn gekomen. Ook hierbij kan dus het spreekwoord over het onderste uit de kan en het lid op de neus opgeld doen.

T-BILJETTEN

Wie destijds verzuimde vermindering van loonbelasting aan te vragen en toch flinke aftrekposten had, dan wel een stuk wisselende inkomsten in dat jaar of slechts gedu-

rende een deel van het jaar salarisinkomsten genoot, komt wellicht toch voor belastingvermindering in aanmerking middels een T-(= teruggaaf) aangifte-formulier. De normale termijn van de indiening daarvan is binnen twee jaar na afloop van het betreffende kalenderjaar. Voor grote restituties (meer dan *f* 1.000,—) mag u de inspecteur nog vijf jaar lang vragen om wat u destijd teveel betaalde.

TIJDIG BETALEN – ONTVANGEN

De hoofdregel in de inkomstenbelasting is, dat wat in het oude jaar wordt ontvangen of betaald, ook in dat jaar wordt belast of afgetrokken. Dat geldt aan de ontvangstenkant voor rente- dividendinkomsten en bijverdiensten en aan de uitgavenkant voor bijvoorbeeld hypotheekrente, lijfrentepremie, premies arbeidsongeschiktheidsverzekering, buitengewone lasten en giften. Met name aan de uitgavenkant kunt u gemakkelijk wat van het ene jaar naar het andere jaar schuiven, indien u dat goed uitkomt. Wie verwacht dat het inkomen in het oude jaar aanmerkelijk hoger is dan in het nieuwe jaar, zal meestal verstandig doen om te zorgen dat bovengenoemde betalingen voor 31 december van giro- of bankrekening zijn afgeschreven. Wie andersom verwacht, dat het inkomen van het nieuwe jaar hoger zal zijn, heeft een wat moeilijker beslissing te maken. Betaling voor het einde van het jaar levert dan wellicht wat minder belastingvoordeel op, maar wel een eerder geïncasseerd voordeel en bovendien nog wat rentewinst.

VRIJE BEROEPSBEOEFENAREN

Voor ontvangsten en uitgaven die tot de winst behoren geldt bovengenoemde hoofdregel niet. Ontvangsten en uitgaven die bij het oude jaar behoren, behoren op de balans te komen waardoor zij automatisch gaan meetellen in het oude jaar, ook al ontving of betaalde u pas maanden later. Voor de WIR premie kan de jaarwisseling nog wel van belang zijn. In het kalenderjaar 1986 moet minstens voor *f* 2.900,— zijn geïnvesteerd om voor WIR premie + toeslag in aanmerking te kunnen komen.
Als uw investeringen juist beneden de grens bleven, dan is het verstandig nog wat in bedrijfsmiddelen te investeren. Zo'n investering – waarop u fiscaal mag afschrijven – kost bruto wellicht *f* 500,—, doch na 60% belastingbesparing slechts ca. *f* 200,— en daar kunt u dan wellicht 18½% van *f* 2.900,— is *f* 536,— belastingvrij mee terug verdienen. Voor vrije beroepsbeoefenaren kan voorts de hoogte van het beroepsvermogen van belang zijn. I.v.m. vermogensaftrek (helaas verlaagd tot 1% van het beroepsvermogen) en voor de fiscale oudedagsreserve (FOR).
Indien uw giro- of bankrekening tot het beroepsvermogen behoort en u voor 31 december privé-betalingen daarover laat lopen zoals bijvoorbeeld hypotheekrente c.q. aflossing en aanslagen inkomstenbelasting, dan zal het beroepsvermogen daarmee dalen en zo uw aftrekmogelijkheden wellicht beperken. Vooral de fiscale oudedagreserve kan roet in het eten gooien. Zeer wel denkbaar is dat door een daling van het beroepsvermogen de reserve deels moet worden 'afgebroken', hetgeen betekent dat het belastbaar inkomen dan wordt verhoogd.

VERHOGING STAKINGSVRIJSTELLING

Wie 55 jaar of ouder is en overweegt de gehele praktijk over te dragen aan een opvolger, zal zich moeten afvragen of dit voor of na 1 januari zal moeten gebeuren. Verwacht mag worden dat de stakingsvrijstelling voor winsten bij praktijkoverdrachten per 1-1-1987 zal worden verhoogd van *f* 20.000,— tot *f* 35.000,—.

LIJFRENTE-PREMIES

Voor het jaar 1986 geldt een maximale aftrekmogelijkheid van *f* 16.697,—. Wie te laat betaalt mist de aftrek voor 1986 en kan dan eind 1987 slechts marginaal van deze faciliteit gebruik maken. Hoe hoger uw belastbaar inkomen is, des te groter zal uw voordeel door directe belastingbesparing zijn. Het voordeel is het grootst indien u de huidige belastingbesparing weet te combineren met een fors uitstel van belastingheffing over de lijfrente-uitkeringen en ook nog verschuiven kunt naar een lager belastbaar inkomen, hetzij van uzelf op 60 of 65-jarige leeftijd, hetzij wellicht naar uw kinderen.

BELASTINGVRIJE INKOMSTEN

Indien uw hoofdbron van inkomsten uw salaris is, mag u *f* 1.000,— andere inkomsten genieten zonder daarover belasting te behoeven betalen. De inspecteur mag u dan namelijk geen aanslag opleggen. Bij de bepaling van genoemde *f* 1.000,— mag u rekening houden met de rentevrijstelling (maximaal *f* 1.400,— voor een echtpaar) en met de dividendvrijstelling (ten hoogste *f* 2.000,— voor een echtpaar). Indien u verstandig belegt, is het mogelijk om *f* 1.000,— + *f* 1.400,— + *f* 2.000,— = *f* 4.400,— belastingvrij te genieten per jaar. Indien de inkomsten in 1986 juist boven *f* 1.000,— dreigen te geraken, dan kunt u wellicht overwegen wat coupons te schenken of met de bank af te spreken uw bankrente na afloop van het jaar te krijgen.

SCHENKINGEN

Wie overweegt belastingvrije schenkingen aan kinderen te doen, moet ook op de jaargrens letten. Voor 1986 zijn schenkingen aan kinderen vrijgesteld tot *f* 6.500,—. Eenmalig mag u belastingvrij *f* 32.500,— schenken tussen het 18e en het 35e jaar van uw kinderen c.q. uw aangetrouwde kinderen. Voor het schenkingsrecht worden namelijk gehuwden als één verkrijger aangemerkt. Schenkingen aan kinderen en kleinkinderen worden niet bij elkaar opgeteld. De vrijstelling voor de laatsten is echter lager, te weten *f* 3.900,— per twee jaar.

GIFTEN

Giften aan erkende liefdadige en kerkelijke instellingen (inclusief kerkelijke belasting) zijn voor de inkomstenbelasting aftrekbaar voorzover zij *f* 120,— c.q. 1% van het onzuiver inkomen te boven gaan. Een onzuiver inkomen van stel *f* 50.000,— levert dan jaarlijks een niet-aftrekbaar bedrag op van 1% van *f* 50.000,— = *f* 500,—. Deze drempel is gedeeltelijk te ontlopen door eenmaal per twee jaar in plaats van jaarlijks uw bijdragen over te maken. Minder spontaan wellicht, maar wel voordeliger. Giften in de vorm van Sinterklaas- of Kerstcadeaux aan familieleden en vrienden zijn helaas nooit aftrekbaar. Van oorsprong zijn dit wel kerkelijke evenementen, maar de fiscus heeft helaas niet de instelling om ze tot de kerkelijke instellingen te rekenen. ■

PRIJSVRAAG OP GEBIED VAN VERKEERS-, SPORT- EN MILIEUGENEESKUNDE

De Nederlandse Vereeniging van Artsen-Automobilisten VVAA te Utrecht schrijft een prijsvraag uit voor wetenschappelijke verhandelingen op verkeersmedisch, sportgeneeskundig en milieugeneeskundig gebied. De prijzen bestaan uit de 'Dr. W. L. van Luyn-trofee' en een geldbedrag tot een totaal van *f* 30.000,—.
De 'Dr. W. L. Van Luyn-prijsvraag' ontleent zijn naam aan de oudvoorzitter van de VVAA. De heer Van Luyn is jarenlang de motor geweest achter de Verkeersmedische Commissie, een organisatie binnen de VVAA. Deze commissie heeft ten doel het bevorderen en begeleiden c.q. publiceren van wetenschappelijke studies op verkeersmedisch gebied.
Onlangs is besloten het gebied waarover de prijsvraag zich uitstrekt uit te breiden met sportgeneeskunde en milieugeneeskunde: evenals de verkeersgeneeskunde zogenaamde horizontale specialismen.
De 'Dr. W. L. van Luyn-prijsvraag' is internationaal. De in te zenden wetenschappelijke verhandelingen kunnen in het Nederlands, Frans, Duits of Engels worden gesteld. Sluitingsdatum voor inzending is 1 juli 1988.
Formulieren voor deelneming kunnen worden aangevraagd bij de Nederlandse Vereeniging van Artsen-Automobilisten VVAA, Postbus 8153, 3503 RD Utrecht, Holland. ■

STICHTING WETENSCHAP EN SCHOLING

VAN CURSUSORGANISTAIE NAAR LANDELIJK ONDERSTEUNINGSINSTITUUT FYSIOTHERAPIE

Voor de buitenwereld lijkt het er soms op dat SWSF sinds haar oprichting allen nog maar cursussen heeft georganiseerd en nog organiseert. Niets is echter minder waar. Sinds enkele jaren al is SWSF ook actief op het gebied van wetenschappelijk onderzoek, voorlichting, registratie, classificatie, ondersteuning en advisering.

De uitbreiding van activiteiten werd mede mogelijk door de vaste bijdrage van het NGF, projectsubsidies van Astma Fonds, Reuma Fonds e.d. en subsidies van de overheid, te weten het Ministerie van WVC. Dit Ministerie bleek bereid activiteiten van SWSF voor de ontwikkeling en ondersteuning van de fysiotherapie in de eerste lijn financieel mogelijk te maken. Met het Ministerie en ook met anderen is overleg gaande over de financiering van de voortzetting van lopende en van de ontwikkeling van nieuwe activiteiten ten behoeve van de fysiotherapie. Het wordt mede daardoor steeds duidelijker dat de fysiotherapie behoefte heeft aan een volwaardig landelijk ondersteuningsinstituut, als centraal punt voor fysiotherapeuten en andere personen en organisaties in de gezondheidszorg. Vele andere beroepsbeoefenaren beschikken al veel langer over zo'n mede door de overheid gefinancieerd instituut naast hun beroepsorganisatie(s). In discussies over de noodzaak van een landelijk ondersteuningsinstituut voor de fysiotherapie wordt het idee aanvankelijk niet altijd direct onderkend: het blijkt dat het begrip 'ondersteuningsinstituut' nog geen algemeen bekend gegeven is. Een toelichting op de functies en taken van een dergelijk instituut echter, leiden tot adhesiebetuigingen en 'zuchten van verlichting': eindelijk, het is hoog tijd dat we intensiever met de vakinhoud verder gaan, en meer van dien aard. Voor deze Fysiovisie meende SWSF in haar bijdrage in te moeten gaan op het begrip 'Landelijk Ondersteuningsinstituut Fysiotherapie'. Terwille van de duidelijkheid gebeurt dat met een min of meer schematische weergave van zaken. Reacties op de inhoud van deze bijdrage zijn van harte welkom bij SWSF.

FYSIOTHERAPIE

- is sterk in ontwikkeling, het aantal toepassingsmogelijkheden sinds 1945 is enorm uitgebreid
- is qua aantal beroepsbeoefenaren (tot 1983) sterk uitgebreid
- maakt een belangrijk deel uit van de gezondheidszorg
- is in de totale behandeling van verschillende categorieën patiënten een onmisbaar onderdeel

De inhoudelijke ondersteuning en de bevordering van de kwaliteit van de fysiotherapie hebben naar verhouding te weinig aandacht gekregen.

Fysiotherapie heeft een eigen identiteit:
- specifieke onderzoekmethoden
- specifieke behandelmethoden
- specifieke resultaten

PROBLEEM

Het eigene van de fysiotherapie is nog niet voldoende vastgelegd en onderbouwd; daarmee is de waarde niet voor iedereen inzichtelijk.

Fysiotherapie is sterk onderhevig aan min of meer willekeurige bezuinigingsmaatregelen die
- voornamelijk uit financieel oogpunt worden getroffen!
- de kwaliteit van de fysiotherapeutische zorg aantasten.

PROBLEEM

De fysiotherapie heeft gebrek aan voldoende op gemeenschappelijke praktijkervaring en onderzoek gefundeerde inhoudelijke argumenten om krachtig weerstand te kunnen bieden aan de bezuinigingsmaatregelen.

CONCLUSIE

De plaats, functie en daarmee de waarde van de fysiotherapie voor de gezondheidszorg moet inzichtelijk worden gemaakt.

VOORWAARDE

Een landelijk instituut voor de ondersteuning en ontwikkeling van de kwaliteit van de fysiotherapie. Een taak van dit instituut is het initiëren, organiseren en coördineren van activiteiten die de inhoud en waarde van de fysiotherapie inzichtelijk maken.

Ten behoeve van:
- de individuele fysiotherapeut
- het vak fysiotherapie
- de beroepsorganisaties
- de opleidingen fysiotherapie
- onderzoeksinstellingen
- andere organisaties in de gezondheidszorg
- de overheid
- de financiers van de gezondheidszorg etcetera.

WAT BIEDT HET ONDERSTEUNINGSINSTITUUT DE INDIVIDUELE FYSIOTHERAPEUT:

- cursussen
- begeleiding bij diverse activiteiten
- patiëntenvoorlichting
- literatuuroverzichten
- resultaten van wetenschappelijk onderzoek
- informatie over behandelingen en behandelingsprotocollen
- individuele advisering etcetera, etcetera

De aanzet tot een landelijk ondersteuningsinstituut gaf het NGF in 1980 met de oprichting van SWSF. Voor de uitbouw van SWSF tot het landelijk ondersteuningsinstituut voor de fysiotherapie in samenwerking met het genootschap is overleg gaande met het Ministerie van WVC en andere instellingen.

SWSF ACTIEF

SWSF is reeds actief ten aanzien van:
- deskundigheidsbevordering (o.a. bij- en nascholing)
- het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek (o.a. inventariseren van resultaten uit reeds uitgevoerd wetenschappelijk onderzoek, initiëren van, en begeleiding bieden bij onderzoek door fysiotherapeuten)
- methodiekontwikkeling (o.a. behandelprotocollen en registratie-/classificatiemodellen voor fysiotherapeuten)
- ondersteuning en advisering van fysiotherapeuten en anderen
- voorlichting
- bibliotheek en documentatie fysiotherapie

LIDVERENIGINGEN

Landelijke Vereniging van Vrijgevestigde Fysiotherapeuten • Landelijke Vereniging van Fysiotherapeuten in Dienstverband • Landelijke Vereniging van Studenten Fysiotherapie • Vereniging van Multidisciplinair Samenwerkende Fysiotherapeuten • Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in Verpleeghuizen • Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Pré- en Postnatale Gezondheidszorg • Nederlandse Vereniging voor Manuele Therapie • Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Sportgezondheidszorg • Nederlandse Vereniging van Fysiotherapie bij Hart- en Vaatziekten.

LVVF

KADERAVOND LVVF 28 OKTOBER 1986

De voorzitter kon deze avond 2 leden van de Onderhandelingsdelegatie begroeten, naast het voltallige bestuur, alsmede 9 kontaktpersonen, 3 Regiovertegenwoordigers en 4 afgevaardigden van plaatselijke verenigingen. Nadat nog eens is ingegaan op de gewenste toekomstige organisatiestruktuur werden twee vragen met de aanwezigen besproken, waarbij, na diskussie, ook werd aangegeven waar in de nieuwe struktuur deze diskussies onder vallen: een kombinatie van praktijk en diskussie over een onderwerp.

Vraag 1 luidde:

'Staatssekretaris Dees vraagt een dwingend advies aan fysiotherapeuten om gestalte te geven aan bezuinigingen in de gezondheidszorg ter grootte van 600 miljoen'. Wat is uw antwoord?

Vraag 2 luidde:

'Is het akkoord met de KLOZ een argument om de procedure bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven te stoppen?'

Een zeer geanimeerde diskussie had plaats waarbij het Bestuur zich grotendeels kon herkennen in de door het kader naar voren gebrachte argumenten/oplossingen/kanttekeningen.

Na een korte rondvraag sloot de voorzitter iets over tienen deze kaderavond.

NIEUWE UITSPRAKEN VAN RADEN VAN BEROEP

Recentelijk zijn een vijftal uitspraken gedaan door Raden van Beroep (Rotterdam, Haarlem), er waren reeds uitspraken van de Raden te Amsterdam en Den Haag. In zes van de zeven gevallen betreft het situaties die reeds voor 1984 door de BVG bij betrokkenen waren ingezet, dus voordat de kwestie fysiotherapeuten/BVG landelijk bekendheid kon hebben gekregen.

Ook speelt daarbij in overwegende mate een rol dat vanuit die kontakten in 1983 per 1 januari 1984 (een toekomstig moment dus) verzekeringsplicht wordt aangenomen. Alleen in de Amsterdamse casus wordt de argumentatie over de terugwerkende kracht (later in 1984 tot 1 januari 1984) door de Raad van Beroep overgenomen.

De uitspraken analyserend komt het LVVF bestuur tot de conclusie dat er geen aanleiding is om in gang gezette procedures thans te stoppen of niet alsnog aan te vatten tegen de BVG, hoewel suggesties in die richting wel in de pers zijn verschenen (overigens niet op verzoek van het LVVF-bestuur). ■

HYDROTHERAPIE

De onderhandelingsdelegatie krijgt in toenemende mate vragen van leden over tarieven voor hydrotherapie. Om de mogelijkheid te onderzoeken om dit probleem in de onderhandelingen in te brengen is het echter noodzakelijk dat de onderhandelingsdelegatie de beschikking krijgt over meer gegevens.

Indien u een overeenkomst met betrekking tot hydrotherapie met het ziekenfonds heeft wordt u dan ook verzocht u aan te melden bij de heer Redeker van het secretariaat van de LVVF. De onderhandelingsdelegatie kan dan een inventarisatie maken van investeringen, benodigde tijdsinbreng, etc.

LVFD

ADVIESCOMMISSIE STELT AMBTENAREN IN HET GELIJK

Commissie Albeda: Overleg wel open, maar niet reëel in 1986

Op 5 november 1986 heeft de Advies- en Arbitrage-Commissie (AAC), bestaande uit de leden Prof. mr. M. G. Rood en H. J. L. Vonhoff en de voorzitter Prof. dr. W. Albeda, advies gegeven over het geschil tussen de centrales van overheidspersoneel en de minister van Binnenlandse Zaken met betrekking tot het arbeidsvoorwaarden- en werkgelegenheidsbeleid in 1986.

De centrales hebben in hun verzoek om advies een viertal geschilpunten onderscheiden:

1. het algemeen salarisniveau/koopkracht en de consequenties van de studie pakketvergelijking;
2. de vakantie-uitkering 1986;
3. de verlaging van het percentage pensioenbijdrage werkgevers i.v.m. wijziging VUT-financiering;
4. de inhouding op deeltijd-salarissen.

Daarbij is aan de commissie de vraag voorgelegd of er bij het gevoerde overleg nog wel sprake is van open en reëel overleg.

CGOA 1979-1986

De commissie is van oordeel dat geen advies kan worden gegeven zonder acht te slaan op de ontwikkelingen in het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen 1976 en 1986. De commissie schetst in haar advies hoe het kabinet zich door het feitelijk loslaten van het trendbeleid geplaatst zag voor de noodzaak een eigen arbeidsvoorwaardenbeleid te voeren. De loslating van de trend leidde ertoe dat het overheidspersoneel met zijn arbeidsvoorwaarden steeds verder ging achterlopen ten opzichte van de werknemers in de marktsector. De ministers Rietkerk en De Korte vonden dat dit niet zo door kon gaan. Minister Van Dijk keert echter terug tot de eerdere lijn van toenemende achterstand ten opzicht van de marktsector.

ARBEIDSVOORWAARDENOVERLEG 1986

Algemeen salarisniveau/koopkracht en consequenties pakketvergelijking

De commissie constateert dat door minister De Korte verwachtingen zijn gewekt. Minister Van Dijk had hiermee rekening moeten houden. De commissie is van oor-

De LVFD wil in toenemende mate kontakten met het kader onderhouden.

deel dat niet uitsluitend budgettaire overwegingen tot motivering van het te voeren beleid kunnen dienen. Daarbij behoren ook overwegingen gericht op het behoud c.q. de verbetering van de kwaliteit van het overheidsapparaat en de door dat apparaat verrichte dienstverlening te worden betrokken. Het optreden van de overheid als goed werkgever is van wezenlijk belang. Ook afwegingen van arbeidsmarkt- c.q. beloningsverhoudingen behoren in het arbeidsvoorwaardenoverleg een rol te spelen. Het zodanig toepassen van één van bovengenoemde criteria waardoor de werking van andere criteria wordt ontkracht, leidt naar het oordeel van de commissie tot een af te wijzen onevenwichtigheid, zeker indien dit beleid gedurende een aantal jaren wordt voortgezet. De commissie is het eens met de Raad van State, die constateert dat de beloning van het overheidspersoneel van jaar tot jaar een zaak van (budgettaire) prioriteitenafweging dreigt te worden. Dit heeft volgens de commissie voor 1986 niet tot bevredigende uitkomsten kunnen leiden.

Vakantie-uitkering 1986

De commissie is van oordeel dat de centrales zich terecht kunnen beroepen op de door de minister De Korte gewekte verwachtingen. Daarom moet de vakantieuitkering weer op 8% worden gebracht.

Verlaging percentage pensioenbijdrage werkgevers i.v.m. wijziging VUT-financiering

De commissie is van oordeel dat de pensioenpremie onderdeel uitmaakt van de arbeidsvoorwaarden en ook de verdeling van die bijdrage tussen werkgever en werknemers. Ze meent dat het alleszins gerechtvaardigd zou zijn geweest om tenminste het op de ambtenaar verhaalde deel van de pensioenpremie voor verbetering van de arbeidsvoorwaarden van het overheidspersoneel aan te wenden. De redenering van de minister, dat ook dit deel van wat feitelijk te veel verhaald wordt, vrij door het Rijk kan worden aangewend, acht de commissie onjuist.

Inhouding op deeltijd-salarissen

De commissie meent dat de argumenten van de minister om de inhouding voor deeltijdwerkers toe te passen, zoals sedert 1981 geschiedt, zwaarwegender zijn dan de bezwaren van de centrales.

Open en reëel overleg in 1986?

De ministers van Binnenlandse Zaken hebben hun rol van werkgever in het CGOA in toenemende mate door budgettaire overwegingen beperkt tot die van (mede)begrotingswetgever. Daardoor werd de inbreng van de overheid in het CGOA beperkt tot het geven van inzicht in voornamelijk politieke prioriteiten-afwegingen. Hierdoor wordt de onderhandelingsruimte voor de centrales van overheidspersoneel in sterke mate beperkt, aangezien het uitwisselen van standpunten daarover primair behoort plaats te vinden bij het gemeen overleg tussen regering en parlement. Het overleg in 1986 heeft sterk in dit teken gestaan. Daardoor is aan de gewenste kwaliteit van de dienstverlening door de overheid en aan haar rol als goed werkgever onvoldoende aandacht besteed. Op grond van het te zware gewicht dat door de minister is gehecht aan budgettaire en algemeen politieke argumenten, komt de commissie tot het oordeel dat het gevoerde overleg wel open, maar niet reëel is geweest. Aangezien de centrales de bereidheid hebben uitgesproken matiging van de salarisontwikkeling te betrachten, concludeert de commissie tenslotte dat het mogelijk moet zijn in overleg in het CGOA tot een redelijke oplossing te komen en daarom adviseert zij het overleg op die basis voort te zetten.

Uiteraard is de LVFD tevreden met de uitspraken van deze zware commissie. Al jaren is de LVFD immers van mening dat de ambtenaar en de fysiotherapeut in het bijzonder, ondergewaardeerd wordt.

Op het moment van verschijen van deze Fysiovisie is het eerste overleg al achter de rug. Dan zal bekend zijn welke consequenties de Minister verbindt aan deze uitspraken.

Van belang zijn ook de uitstralingseffekten. Een verhoging van de ambtenarensalarissen en het terugbrengen van het vakantiegeld naar 8% zal de tarieven van de vrijgevestigde fysiotherapeuten verhogen. Ook zal naar de mening van de LVFD de Minister van Sociale Zaken met een en ander rekening moeten houden bij de ruimtevaststelling voor de arbeidsvoorwaarden in de gepremieerde en gesubsidieerde sektor. De instellingen die onder de CAO-Ziekenhuizen vallen horen daarbij. Verbe-

Het bestuur van de LVFD informeert de kaderleden over aktuele zaken.

tering van de arbeidsvoorwaarden is ook daar meer dan nodig.
De intussen al beroemd geworden pakketvergelijking wees onomstotelijk aan dat ook deze sektor erg achterloopt op de marktsektor.
Het is meer dan tijd dat een start gemaakt wordt met de inloop van deze achterstand.

Dit is en blijft voor de LVFD, uiteraard naast andere belangrijke zaken, de inzet voor verder arbeidsvoorwaardenoverleg.

CAO-ZIEKENHUISWEZEN

Hierboven is deze CAO al gememoreerd. Zoals bekend is er geen CAO 1986. De NZR heeft in de besprekingen die moesten leiden tot het vinden van een acceptabele basis voor onderhandelingen vastgehouden aan het vertalen van de pijn in verdere teruggang in de arbeidsvoorwaarden.

Er is dus voorshands sprake van een CAO-loze periode. Voorshands, want de werknemersorganisaties nodigen de NZR nadrukkelijk uit tot onderhandeling, maar dan wel reeel.

Het ontbreken van een CAO is niet goed. De rechtszekerheid wordt daardoor minder, gelijke behandeling van nieuwkomers is niet gegarandeerd. Bekend is dat sommige instellingen nieuw personeel aannemen tegen mindere voorwaarden.
Gelukkig is het ook bekend dat sommige instellingen ook voor nieuw personeel en bij wijzigingen in de arbeidsovereenkomst van zittende mensen de regels van de CAO 1985 hanteren.
Een rechtvaardige zaak, waarop de werknemersorganisaties ook aandringen.

FUNCTIE WAARDERING (FWG)

De voorbereidingen voor de invoering van de FWG voor o.a. de fysiotherapeuten verlopen naar verluidt gestaag.

Hoewel over de feitelijke stand van zaken en de mogelijke uitkomsten weinig bekend is (het is immers een zaak van NZR-deskundigen) is de LVFD vol goede moed.
Naar de mening van de LVFD kan het niet anders dan dat de FWG er toe zal bijdragen dat er een einde komt aan het structureel te lage niveau waarop de fysiotherapie thans wordt gewaardeerd.

Bij bovengenoemde onderwerpen en bij allerlei andere zaken staat de LVFD in het voorste gelid ter behartiging van de belangen van de in dienstverband werkzame fysiotherapeut.
Van groot belang is een sterke en grote achterban. Niet alleen kan dan nog effectiever gewerkt worden, maar ook kunnen dan meer fysiotherapeuten meepraten en meebeslissen over het beleid. Voor opgave lidmaatschap is één telefoontje genoeg. ■

NVFP

VOORJAARSBIJEENKOMST

Het bestuur van de NVFP is druk bezig met de voorbereidingen van onze voorjaarsbijeenkomst, die gecombineerd zal worden met de algemene jaarvergadering. De vermoedelijke datum 11 april en de plaats zijn nog niet officieel bij het ter perse gaan van deze Fysiovisie. Volgende maand leest u zeker meer hierover.

BIJEENKOMST IN HET NOORDEN

Op onze informatiestand 4 oktober in Leiden kwam een verzoek binnen met de vraag of het mogelijk is om eens een bijeenkomst in het noorden, bijvoorbeeld Zwolle te organiseren. Daar willen wij graag in het najaar 1987 aan voldoen. Wij stellen het zeer op prijs als enkele enthousiaste leden uit deze regio ons willen helpen deze najaarsbijeenkomst te organiseren. U kunt schriftelijk of telefonisch reageren op deze oproep bij:
Yvonne van Lijf-Nuijtinck, Tirol 98, 3524 KN Utrecht. Telefoon 030-887615

PUBLICITEITSCOMMISSIE

Oproep van de publiciteitscommissie van de NVFP, bestaande uit:
Editha Kaper, Mia van Aalderen, Marijke Robert en Yvonne van Lijf. Wij verzamelen alle publicaties die enigszins met ons terrein te maken hebben. Stuurt u alstublieft alle artikelen naar:
Marijke Robert, Dahlialaan 88, 2343 XJ Oegstgeest. Telefoon: 071-172307.
Het kontaktadres voor de leden voor verdere informatie of mededelingen is het adres van Yvonne van Lijf, zie elders in dit artikel.

NVFS

LUSTRUMCONGRES SUCCES

Het lustrumcongres 'De Spier: de kracht van de fysiotherapie in de sportgezondheidszorg' van 31 oktober en 1 november j.l. is een groot succes geworden. Het congres stond inhoudelijk op een hoog niveau. Praktisch alle sprekers voldeden ruimschoots aan hun opdracht, waarbij de eerste dag vooral aandacht werd besteed aan theoretische achtergronden van de samenstelling en het functioneren van de skeletspier. De tweede dag is besteed aan de fysiotherapeutische benaderingswijzen die op dit moment mogelijk zijn. Er is op een overzichtelijke wijze duidelijk gemaakt, dat de 'geblesseerde' spier vanuit verschillende invalshoeken belicht moeten kunnen worden: t.w. lokaal, segmentaal of inmiddels een totalere visie. De keuze wordt bepaald door de symptomen en het karakter van de klacht. Verschillende sprekers benadrukten met hun onderwerp slechts één aspect, zonder de ogen te sluiten voor ander mogelijkheden.

Het feestelijke karakter van het congres werd kracht bijgezet door een druk bezocht koud- en warmbuffet op de vrijdagavond en het optreden van The Rhine Town Jazz Band. Het congres werd samengevat door dr. G. P. H. Hermans en afgesloten door de voorzitter de heer E. A. J. van Breukelen, die met name het N.I.S.G.Z. bedankte voor de goede organisatie van het geheel. Het tijdschrift Geneeskunde en Sport van april '87 zal als themanummer in z'n geheel gewijd zijn aan voordrachten van dit congres.

De aanvankelijk geplande Algemene Ledenvergadering op 17 december '86 vervalt. Over datum en plaats van de volgende vergadering worden de leden nader bericht. ■

VMSF

FYSIOTHERAPIE NADER ONDERZOCHT

De vakgroep andragologie van de RUU (rijksuniversiteit Utrecht) heeft in samenwerking met het OPUS (onderzoeksplatform Utrechtse samenwerkingsverbanden) de kwaliteit van de fysiotherapeutische hulpverlening in het gezondheidscentrum Lunetten onderzocht en een rapport uitgebracht. Het rapport beoogt een vervolg te geven op het in Amsterdam uitgevoerde onderzoek 'Tijd voor kwaliteit', en wil vanuit de Utrechtse regio vergelijkingsmateriaal bieden. De door de fysiotherapeuten genoemde kwaliteitskriteria zijn, ten aanzien van hun effekt en duidelijkheid, getoetst door middel van interviews met 14 door de fysiotherapeuten behandelde personen. Tevens wordt nagegaan waar voor de fysiotherapeuten de belemmeringen liggen in het realiseren van hun doelstellingen.
Informatie: OPUS (Hugo Smeets) Oude Gracht 172, 3511 NP Utrecht. Tel. 030-310041. ■

NVFH

Agenda 1987

14 maart, **Jubileum van de vrienden van de Nederlandse Hartstichting**

9 en 10 april, **VAR symposium**

10 oktober, **Patientencongres.**

LVSF

NIEUW BESTUUR, NIEUW LEVEN

Afgelopen 1 november riep de LVSF haar 'kader' bijeen in het KNVB centrum in Zeist voor de tweede kaderdag in 1986.
Met alle contactpersonen werden gedachten en problemen, die leven op de academies, uitgewisseld.
Als belangrijk punt kwam naar voren dat de verschillende opleidingen ook echt 'verschillend' blijken, te zijn.
Elke opleiding houdt er zijn eigen aanpak op na wat ons inziens de uniformiteit van het geheel niet ten goede komt. Wij moeten daarom ook waken voor eenduidigheid binnen de verschillende opleidingen.
Hieruit blijkt eens te meer hoe belangrijk de contactpersonen (=het kader) op de diverse opleidingen zijn. In de toekomst gaan we dan ook streven naar regelmatig overleg tussen de LVSF en de contactpersonen en regionaal overleg tussen de contactpersonen onderling. Dit alles om problemen eerder te signaleren en sneller tot oplossingen te komen.

Op deze 'vruchtbare' kaderdag is ook een nieuw bestuur 'geboren': even voorstellen.....
Thieu Berkhout (voorzitter)
Dannis van den Berg (penningmeester)
Elske Barkman (secretaresse)
Ellen van Weert (congrescommissie)
Ineke Draisma (congrescommissie)
Joop Gerretse (werkgroep rechtspositie studenten)
Cor de Regt (onderhoud contact met contactpersonen)
Aangevuld met de aanblijvende bestuursleden:
Margot van Kampen (werkgroep kwaliteit onderwijs)
Leidy Huysmans (werkgroep rechtspositie studenten)
Beate M Johnson (bestuurslid)
Eric Husson (PR-man; werkgroep praktijkleerperiode)
als adviserende leden blijven (voorlopig) aan:
Ivo Buchholz
Johan Maigret
Peter Boneschansker
Elise Sijthof
Zoals jullie zien is er weer genoeg leven in de brouwerij om er minimaal 1 jaar keihard tegenaan te gaan!

STUDENTENCONGRES

Reserveren jullie alvast **14 maart 1987** in jullie agenda's voor het **LVSF-Studentencongres 1987** met tal van 'grote' sprekers.
Uiteraard horen jullie hier volgende keer meer over! ■

NIEUWE LEDEN

Afdeling Amsterdam (91)
Punte, M. P. A. Meer en Vaart 342 1068 LH Amsterdam 020-192048
Stadt, R. C. Hunzestraat 70 Amsterdam 020-449568

Afdeling Dordrecht (53)
Bots, H. A. P. van Bosseplantsoen 118 Dordrecht 078-174995

Afdeling Eindhoven (43)
Cuijten, mevr. L. Schoolstraat 8 Heeze 04907-2354
Zijden, mevr. A. v.d. v.d. Meystraat 59 Eindhoven 040-449718

Afdeling Enschede (25)
Sanders, mevr. A.M. Haaksbergerstraat 200-93 Enschede 053-303991

Afdeling Friesland (11)
Oosenbrug, G. H. Burg. Falkenaweg 73 Heerenveen 05130-22476

Afdeling Groningen (12)
Bos, mevr. M. A. M. Heresingel 1/a Groningen 050-141564
Nieboer D. D. Lutjeboerstraat 8 Sappemeer 05980-93225

Afdeling Haarlem (83)
Haan-Malcorps, mevr. R. H. M. de Grote Belt 34 Hoofddorp 02503-83650
Outer, mevr. M. den Klein Heiligland 49 Haarlem 023-320797
Vechgel, F. N. van Hasebroekstraat 10 Zandvoort 02507-17639
Vries, mevr. M. A. de P. C. Hooftlaan 70 Driehuis 02550-11937

Afdeling 's-Hertogenbosch (42)
Ham, T. J. M. van der Orthenseweg 11 Den Bosch 073-133009

Afdeling Limburg (10)
Comuth, H. O. Europalaan 15 Maastricht 043-625554

Afdeling Neder Veluwe (34)
Wesselink, mevr. A. H. Prins Hendriklaan 11 Ede 08380-11645

Afdeling Nijmegen (36)
Groenen, P. J. W. Strijdbijl 31 Beuningen 08897-74338

Afdeling Tilburg (41)
Burgmans, mevr. M. H. E. Burg. Brenderstraat 1 Berkel-Enschot 013-332316
Dun, J. W. M. van Beerze 10 Oisterwijk 04242-15792
Mil, mevr. A. P. M. van Grotestraat 224 Waalwijk 04160-36074

Afdeling Utrecht Noord West (61)
Eijsden mevr. E. A. van Lange Nieuwstraat 33 Utrecht 030-312751
Hentzen, R. F. Th. Oldambt 47 Utrecht 030-897547
Voortmeijer, mevr. A. Baronie 8 Utrecht 030-892366

Afdeling Utrecht Noord Oost (62)
Hendriks, E. Lorentzstraat 14 Amersfoort 033-17040

Afdeling Zutphen (32)
Helm, mevr. B. J. van der Dr. ten Bokkelhuininkweg 25 Lochem 05730-2357

Leden woonachtig in het buitenland
Bogaerde, F. G. van den 2128 Robbins Ave II 22 44446 Niles, Ohio U.S.A.
Schoevers, mevr. A. P. M. Berlinerstrasse 56 3501 Ahnatal B.R.D.

Aangemeld als buitengewoon lid

Natuurlijk persoon
Lieshout, C. van Velgertstraat 1 Boxmeer 08855-77277

Degenen die vermeld staan in het september nummer van Fysiovisie zijn aangenomen als lid.

AGENDA

GENOOTSCHAP

14 maart
Studentendag
Sportblessures
Ouwehands Dierenpark te Rhenen.

17 maart
Symposium **'Ultrageluid'**
Tijdens Medica '87 in de Jaarbeurs te Utrecht.

AFDELINGEN

ACHTERHOEK

9 december, 20.15 uur
Reanimatie
Plaats: Beatrix Ziekenhuis te Winterswijk.

NOORD HOLLAND NOORD

17 december, 20.00 uur
Haemarthros een indicatie tot arthroscopie van de knie
Gepresenteerd wordt o.a. een eigen onderzoek van honderd post-operatieve voorste kniebandreconstructies.
Door: L.R.M. Warnars, orthopedisch chirurg en A.F. Meyers, fysiotherapeut.
Plaats: Medisch centrum Alkmaar, op lokatie zuid (Elisabeth Ziekenhuis) te Alkmaar.
Contactpersoon: F. Erftemeijer, telefoon: 072-145454, toestel 2027.

8 januari, 20.30 uur
Capita Selecta
Door: W.J. v.d. Ham, orthopedisch chirurg
Plaats: Verpleeghuis 'Den Koogh', Drs. F. Bijlweg 4, Den Helder

17 maart, **19.00 uur**
Informatie avond over
Lymfedrainage en oedeemtherapie
Door: A. Siemens en W. ter Horst
Plaats: Verpleeghuis 'De Koogh', Drs.F. Bijlweg 4, Den Helder.

OVERIGEN

VOORTGEZETTE OPLEIDING BEROEPSINNOVATIE

Er bestaat weer gelegenheid in te schrijven voor de Vervolgopleiding Beroepsinnovatie. Deze opleiding staat open voor de paramedische beroepen fysiotherapie, ergotherapie, logopedie, dietetiek en voor verpleegkundigen en kreatieve therapeuten. Deze opleiding is gericht op verder ontwikkeling en professionalisering van het vakgebied door beroepsverdieping, toepassingsgericht onderzoek en innovatie van de beroepsuitoefening.
Doel: het verwerven van kennis, inzicht, vaardigheden en attitude ten behoeve van de kwaliteitsontwikkeling en innovatie van het vak.
Duur: de opleiding duurt twee jaar, met een omvang van in totaal 1500 uur. Instituutsgebonden onderwijs : een dag per en een avond per week, of drie dagen per twee weken, behalve in de schoolvakanties. De opleiding kan in principe zowel met als zonder werkkring, c.q. dienstverband worden gevolgd. De vervolgopleiding Beroepsinnovatie is multidisciplinair van opzet. Er is tevens een afstemming op de beroepspraktijk van de desbetreffende discipline: hiertoe worden in het programma disciplinaire accenten gelegd.
Er zijn zowel theorielessen als door de opleiding begeleide activiteiten in de praktijk.
Toelating: voor het volgen van de studie dient men in het bezit te zijn van tenminste een HBO-diploma fysiotherapie, ergotherapie, logopedie, dietetiek, verpleegkunde of kreatieve therapie, danwel daarmee gelijkgestelde en een relevante recente werkervaring in de gezondheidszorg te bezitten.
Het bevoegd gezag beslist over toelating.
Introduktiestudiedagen:
woensdag 3 december, 9.30-14.00 uur
dinsdag 17 februari, 9.30-14.00 uur
Plaats: Hogere School voor Gezondheidszorg, Larikslaan 10, 3833 AM Leusden.
Nadere informatie: 033-942424.

SYMPOSIUM BEWEGINGSTHERAPIE EN OUDERDOMSMOTORIEK
. . . welke therapie en voor wie . . .

vrijdag 20 februari 1987
Gehoorzaal, Julianahal, Jaarbeurs Utrecht

Doel van dit symposium:
Thans heerst er onbegrip over de betekenis van de diverse vormen van bewegingstherapie en naijver tussen de therapeuten die ze toepassen. Daar dit geen goed vertrekpunt is in de zorgverlening aan onze patiënten beoogt dit symposium te bereiken dat er rond een bepaalde patiëntcasus een beter inzicht ontstaat in de toegepaste kennis en vaardigheden vanuit de diverse therapeutische richtingen.
Het symposium richt zich met name op fysiotherapeuten, oefentherapeuten Mensendieck en -Cesar, psychomotorische therapeuten, kaderleden M.B.v.O., muziektherapeuten, logopedisten en andere zorgverleners – van eerstelijnszorg tot en met verpleeghuis – die tot taak hebben met elkaar te bepalen welke vorm van bewegingstherapie op welk moment tijdens de levensloop van de betreffende patiënt zou moeten worden aangewend om die mens daarvan optimaal te laten profiteren in zijn/haar leefsituatie.

Kosten: *f* 90,— pp (inclusief koffie/thee en reductiebon N.S.)
Lunch: *f* 20,— pp (d.m.v. extra opgave)
Studenten: *f* 65,— (inclusief koffie/thee en reductiebon N.S.)
Studententarief is **uitsluitend** van toepassing indien gelijktijdig met de aanmeldingskaart een copie van de recente studentenkaart wordt meegezonden.
Inlichtingen: Voor verdere informatie, extra programma's en aanmeldingskaarten kunt u zich wenden tot:
De Stichting Educatieve Vorming Gezondheidszorg,
secretariaat: Strawinskylaan 15,
2102 CM Heemstede,
telefoon: 023-285959 (na 17.00 uur).

DWARSLAESIE BEHANDELING IN HET ROESSINGH

Onder redactie van:
drs. J. H. C. Vorsteveld.
In deze syllabus, een weerslag van 2 grote refereeravonden in 1983 en 1984, waaraan alle disciplines hebben meegewerkt, wordt een verslag gegeven van de revalidatie van patiënten met een hoge of lage dwarslaesie in het revalidatiecentrum Het Roessingh in Enschede.
Naast de medische en paramedische behandeling (neurochirurg, revalidatie-arts, verpleegkundige, fysiotherapeuten, sport en spel, ergotherapeuten) tevens de psycho-sociale begeleiding (maatschappelijk werk en psycholoog) en de sociaal-economische aspecten (sociaal kultureel werk, arbeidsexploratie).
Met opzet is er naar gestreefd, dat het geen studieboek zou worden, maar een overzicht van de totale behandeling van de dwarslaesiepatiënt. De syllabus is sterk schematisch van inhoud en voorzien van foto en illustratie materiaal.

U kunt de syllabus bestellen d.m.v. overmaking van *f* 30,— op postgiro nr. 848503, t.n.v. de afdeling Voorlichting, revalidatiecentrum Het Roessingh, Postbus 310, 7500 AH Enschede, tel.nr. 053-875421.

CURSUS THERAPEUTISCHE LYMFDRAINAGE- EN OEDEEMTHERAPIE NIEUWE STIJL

Van 2 t/m 6 maart 1987 zal aan de Twentse Akademie voor Fysiotherapie weer de cursus therapeutische lymfdrainage- en oedeemtherapie worden georganiseerd. Naast een compacte aanbiedingswijze van de ondersteuningsvakken: anatomie, fysiologie en immunologie worden pathologie en pathofysiologie zodanig gepresenteerd dat zowel diagnostisch als therapeutisch een breed terrein wordt bestreken (ook (sport)traumatologie en reumatologie).
De fysiotherapeutische onderzoek- en behandeltechnieken komen uitgebreid aan de orde en zijn aan het eind van de week geïntegreerd onderdeel van het work-shop programma dat vanwege het thematisch karakter de deelnemers in staat zal stellen de door hen opgedane kennis en vaardigheden te toetsen. Totaal aantal lesuren: ± 44.
Aan oud-cursisten die dit wensen kan bij voldoende deelname (minimaal 10 personen) op woensdag 4 maart een herhalingsdag aangeboden worden tijdens welke op vragen en problemen nader wordt ingegaan. Dan gaarne aanmelden onder opgave van de gewenste themata.
Brochure en aanmeldingsformulier voor beide soorten activiteiten worden op verzoek toegezonden.
Kosten cursusweek: *f* 500,— per persoon, incl. koffie, thee, dictaten, copieën en deelnamecertificaat.
Kosten herhalingsdag: *f* 85,— per persoon, incl. nascholingscertificaat.

Correspondentieadres:
Cursusleider Therapeutische Lymfdrainage- en Oedeemtherapie. Kortenaerstraat 4, 7513 AE Enschede, tel. 053-322798.

'HOW IMPORTANT IS THE . . . IN THE TREATMENT OF TMJ-DYSFUNCTION'

Vijfde wetenschappelijk congres van de Nederlandse Vereniging voor Gnathologie.

12 en 13 december 1986
Kurhaus, Scheveningen.

Tijdens dit anderhalve dag durende congres zal de rol van de diverse disciplines en het belang van een goede samenwerking hiertussen benadrukt worden.
De volgende sprekers zijn uitgenodigd:
John Nasedkin, D.D.S., M.R., C.D. (C): over de rol van de algemeen prakticus.
Dr. med. univ. R. Slavicek: over de rol van de orthodontist.
Steve Kraus, P.T.: over de rol van de fysiotherapeut.
Clyde Wilkes, D. D. S., M.D.: over de rol van de kaakchirurg.
Dr. med. univ. R. Slavicek: over de rol van de tandtechnicus.
Chairman: Prof. de Boever.
Informatie over het congres en over de Nederlandse Vereniging voor Gnathologie kunt u verkrijgen bij het secretariaat:
Jan v. Nassaustraat 99,
2596 BR Den Haag,
tel: 070-245530.

Het is voor de fysiotherapeuten die patiënten behandelen met craniomandibulaire dysfuncties van belang dit congres te bezoeken en wanneer geïnteresseerd, zich aan te sluiten bij de N.V.G.
A. de Wijer, fysiotherapeut, vertegenwoordiger in de commissie van advies van de N.V.G. Tel: 030-887400.

WIJ ZOEKEN WERK

Fysiotherapeute, 6 jr. werkervaring met voltooide opleiding manuele therapie en bobath-aant. **zoekt werk regio Breda – Arnhem – Eindhoven.** Brieven onder nummer FV 861209 aan Tijl Tijdschriften

Met goede moed 1987 tegemoet?! Enth. fysiotherapeute **zoekt waarn. of vaste baan.** Erv. in part. prakt. en neurologische kl. Reisafst. tot ± 1 uur geen bezw. ben in bezit van auto. Jolanda Wilshaus, Stadhouderslaan 3, 3583 JA Utrecht, tel. 030-513601 of 030-523513

Fysiotherapeute, 25 jr., zoekt vanaf 1 jan. '86 **waarneming of (parttime) baan** in Ned of net over de duitse grens. Erv. in part. praktijk in de B.R.D., i.b.v. auto, afgest. dec. '84. Enth. voor het volgen van cursussen. Wilja Brokking S. L. v. Alterenln 4, 3411 MK Lopik, 03485-1341

Na 15 mnd. nuttige ervaring opgedaan te hebben als fysiotherap. onder de tropische zon van Curaçao N.A., **zoek** ik vanaf maart **weer werk in** het toch ook lekker verfrissende kikkerland **Nederland.** Ik ben in '84 afgest. te Nijmegen en heb 2½ j. ervaring in vooral part. prakt. Interessen liggen vooral op het gebied van orthop. en wetensch. sportbegel. **Rutger Heijnen, 26 j.** Curaçao Revalidatie P.O. Box 3067 Curaçao N.A. of Poeldrik 24, 6681 V. H. Bemmel (Gld)(HOL)

Het ontbreken van een ziekenfondskontrakt (Spaarneland) kost mij (te) veel patiënten. Wie kan mij helpen. Uiterste discretie. Goede fin. regeling. Brieven onder nr. FV 861207 aan Tijl Tijdschriften PB 9943-1006 AP Amsterdam

Wie zoekt uitbreiding praktijk. Regio RZZ. Ik wil graag samenwerken met bestaande prakt. Als ik kan associëren krijg ik een overeenkomst met het ziekenfonds. Br. o. nr. FV 861202 aan Tijl Tijdschriften

Fysiotherapeute 29 jr. afgestud. dec '83 met veel waarneemervaring, gevolgd: cursus man. th. meth. Maitland, zoekt **vast of tijdelijk werk.** Marita Steunenberg, Bilderdijkstr. 23, 3532 VB Utrecht. tel. 030-945767

Acupuncturiste 30 jr., 5 jr. ervaring als fysioth. in gezondh. centr. en part. prakt. **zoekt werk** (opname maatschap. associatie, loondienst) curs: acupunctuur pa kua/nei tsjing, meridiaanth. vlg. heidemann 1 t/m 3, voetzoolrefl. mas. tel. bereikbaar 070-521933

Fysiotherapeute, 26 jr., afgest. '82 met 3 jr. ervaring, waarvan 2 jr. in het buitenland, **zoekt vast werk.** Liefst in het zuiden/midden of westen v.h. land. Gevolgde curs.: bindw. mass., psychomotoriek. I.b.v. auto. Rian v. Vucht, Vondelln. 184, 5702 AP Helmond. Tel. bereikbaar 09-3225375998 of via 04123-1732

Fysioth. 25 jr. Afgest. jan. '86 sindsdien werkzaam in een part. prakt. in de BRD **zoekt een vaste baan in Nederland.** 1e jrs curs. Acupunct. en interesse in MT en Cyriax. In bezit van auto. Jan Snijders, Hoofdstr. 99, 7011 AD Gaanderen, tel. 08350-28172. 's Avonds na 20.00 u.

Fysiotherapeute met twee jaar ervaring in orth. neuro part. praktijk **zoekt waarneming/baan** afstand geen bezwaar. In bezit van auto. Marijke Terpstra, Prinsengracht 280, 1016 HJ Amsterdam. 020-241204

Fysiotherapeute, 23 jr. **zoekt per april 87 werk in Ned.** 1 jr. erv in BRD; waarneem-

erv. in verpl. huis in Ned. H. Mol, Kirchenstraße 14, 6711 Beinderheim, BRD. tel. ('s avonds) 09-49623371163

VRAAG EN AANBOD

Fysiotherapeut vraagt ter **overname ged. van prakt. of associatie/praktijk overname** in, of in de omgeving Amsterdam/Utrecht/Den-Haag. Reakties aan: **Haas & Partners,** Adm. kantoor (para)medische praktijken. Baambrugse ZUWE 230, 3645 AM Vinkeveen. Tel.: 02949-1888

Ter overname: **ged. fysiotherapie praktijk** in Den Bosch voor fysiotherapeut met ervaring of belangstelling voor medische conditietraining en man. therapie eigen middelen dienen voorhanden te zijn. Br.o.nr. FV 861211 aan Tijl Tijdschriften PB 1006, AP Amsterdam.

Gevraagd **Elther type 4E** tel. 05905-4774

Te koop aangeboden **gerenommeerde FT praktijk** in het Noorden des lands. Voorkeur met Man. Ther. (geen noodzaak) zonder eigen middelen heeft reflecteren geen zin discretie verzekerd. Brieven onder nr. FV 861201 aan Tijl Tijdschriften PB 9943, 1006 AP Amsterdam.

Gevraagd: **medewerker** voor ± 20 uur p.w. in fysiotherapiepraktijk in het midden van het land. Brieven onder nr. FV 861210 aan Tijl Tijdschriften

Fysiotherapeut; momenteel werkzaam in Ned. part. praktijk in BRD, **zoekt praktijk of gedeelte hiervan** ter overname. Bij voorkeur prov. Brabant. Eigen middelen aanwezig. Brieven onder nr. FV 861205 aan Tijl Tijdschriften

Gezocht: **Werkloze collega** die mijn werk voor de sportverenigingen van een groot bedrijf in Rotterdam wil voortzetten. Enige apparatuur ter overname. Tel. 010-4114010

Praktijk in Amsterdam-West zoekt **enthousiast collega,** met eigen kontrakt ZAO. Brieven onder nr. FV 861212 aan Tijl Tijdschriften, Postbus 9943 1006 AP Amsterdam

Fysiotherapeute in Groningen vraagt ter overname ged. van praktijk in regio RZG. Pr. n.o.t.k. Br. o. nr. FV 861206 aan Tijl Tijdschriften, postbus 9943-1006 AP Amsterdam

Gevraagd: praktijk ter overname of associatie voor 1 of 2 fysiotherapeuten. Regio Utrecht/Arnhem. Eigen middelen voorhanden, discretie gewaarborgd. Brieven onder nummer FV 861204 aan Tijl Tijdschriften, pb. 9943-1006 AP Amsterdam

Gevraagd: **Praktijkuren** in het verzekeringsgebied centr. ZKFDS Tilburg/Eindhoven (CZT). Eigen middelen aanwezig. Brieven onder nr. FV 861203 aan Tijl Tijdschriften, pb. 9943-1006 AP Amsterdam

Ter overname aangeboden: Ged. van praktijk, ziekenfondsgebied N.H.N. Brieven onder nr. FV 861213 aan Tijl Tijdschriften, pb. 9943-1006 AP Amsterdam

WIJ ZOEKEN WERK/VRAAG EN AANBOD

zijn service-rubrieken voor de leden van het Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie.
De kosten bedragen *f* 40,00 voor 7 regels (minimaal aantal). Elke regel meer kost *f* 10,00. Het aantal leestekens per regel is ± 35. Een advertentie in de rubriek 'Wij zoeken werk' of 'Vraag een aanbod' kunt u door middel van onderstaande bon opgeven onder bijsluiting van en geldig betaalmiddel (girokaart, bank- of Europcheque). U dient deze in een gesloten, ongefrankeerde enveloppe te zenden aan: Tijl Tijdschriften, Antwoordnummer 16014, 1000 SE Amsterdam.

BON

De reglementen met betrekking tot adverteren in de rubriek **'Wij zoeken werk'** en **'Vraag en aanbod'**:
1. Uitsluitend schriftelijke opgave d.m.v. bon.
2. Wettig betaalmiddel tegelijkertijd met bon opzenden.
3. Opname is gebonden aan een minimum van 7 regels.
4. De uitgever behoud zich het recht voor advertenties te weigeren; restitutie van het betaalde bedrag zal volgen.
5. Ziekenfondscontracten zijn niet overdraagbaar. Teksten die hiermee in strijd zijn kunnen derhalve niet worden opgenomen.

40,—
+ 10,—
+ 10,—
+ 10,—

Naam: _____ Lidmaatschapsnummer: _____

Adres: _____ Telefoon: _____

Woonplaats: _____ Handtekening: _____

maarten sikking
Fruithof Assurantiën,
Nieuweweg 1,
3621 NL Breukelen,
03462-62952.

Voor medische beroepen is een

ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-

verzekering onmisbaar.

DE UNIM POLIS

biedt:

- **blijvende lage premies**
- **goede voorwaarden**
- **geen onderscheid tussen mannen en vrouwen**
- **geen omscholingsverplichting**
- **uitkering bij overlijden**

bij een daguitkering van ƒ 100,— en een eigen risico van één maand bedraagt de premie jaarlijks:

ƒ 900,— tot 25 jaar
ƒ 1.300,— tot 30 jaar
ƒ 1.700,— tot 40 jaar
ƒ 2.300,— tot 50 jaar

Uitgebreide inlichtingen op aanvraag ook over

- **hypotheken**
- **praktijkfinanciering**
- **speciale verzekeringen voor fysiotherapeuten zoals WA-beroepsverzekering ƒ 75,— per jaar**

Telefoon 03462-62952

LEES

Huis aan huis wordt in heel Nederland een boekje verspreid. Het heet: "Kankerbestrijding... misschien zijn we verder dan u denkt". Lees het. Er staat in wat u kunt doen om kanker terug te dringen. Nuttige informatie van het Koningin Wilhelmina Fonds.

14 MILJOEN NEDERLANDERS IN DE SLAG TEGEN KANKER.

Huis aan huis wordt in heel Nederland een envelop afgegeven. En... later weer opgehaald. Met uw gift, als het kan. Die gift is nodig om de taaie strijd tegen kanker voort te zetten. Veel is al bereikt. Maar de weg is nog lang. Daarom doen wij een beroep op u.

GEEF

Koningin Wilhelmina Fonds voor de Kankerbestrijding,
Sophialaan 8, 1075 BR Amsterdam. Telefoon: 64 09 91.
Postgiro: 26000. Bankrekening: 70.70.70.007.

Praktijkoverdracht én praktijkfinancieren

Wij zijn in deze materie gespecialiseerd, kennen alle moeilijkheden, en óók de mogelijkheden.

Dus waarom zelf-doen met alle troubles vandien? ***Bel even!***

centraal bureau praktijkvoorzieningen
directie: A. DANKERS
postadres: postbus 14, 6573 ZG BEEK (bij Nijmegen),
telefoon: 08895-1749.

lid intermediac

Gevraagd in particuliere praktijk

fysiotherapeut m/v

met o.a. ervaring in het behandelen van kinderen (Bobath/ sensomotorische oefentherapie) voor ± 20 uur per week in loondienst.

Schriftelijke sollicitaties aan: Praktijk voor fysiotherapie Mw. A. Bos, Essenlaan 44, 2172 BX Sassenheim.

Wegens werktoename en wegens toekomstig studieverlof (co-schap) van een collega zoeken wij voor onze particuliere praktijk in Alkmaar:

FYSIOTHERAPEUT(E)

geboden wordt:
- plaats in maatschapverband met vier fysiotherapeuten
- zelfstandig functioneren
- patiëntenaanbod op basis van specialisatie(s)
- goed geoutilleerde moderne praktijk

verlangd wordt:
- ruime ervaring in de eerste lijn
- goede contactuele eigenschappen
- opgeleid of opgeleid willen worden in ontspanningstherapie
- eigen ZF overeenkomst met ZF NHN, of mogelijkheid deze te verkrijgen
- interesse in wetenschappelijk onderzoek

Schriftelijke sollicitaties te richten aan:
Dhr. D. E. Woudhuizen, Postbus 444, 1800 AK Alkmaar.
Discrete behandeling van uw sollicitatie is gewaarborgd.

Specialist in verzekeringen voor de medische- en paramedische beroepen

Verkennis Assurantiën
(sedert 1939)

Dir. B. C. J. Molenschot

Kantoor:
Waalsdorperweg 117
2597 HS 's-Gravenhage
Telefoon 070 - 24 55 48*

- onafhankelijk en deskundig advies
- speciale premies en voorwaarden voor fysiotherapeuten
- werkzaam in geheel Nederland

Assurantiën - Hypotheken - Pensioenen
Praktijkfinancieringen

DE REFLEX OMSLAG-AGENDA'S 1987

U KUNT ZE WEER BESTELLEN!

Voorkom teleurstelling, bestel tijdig de welbekende Reflex omslag-agenda uitgave 1987 met:

- *per dag een hele pagina voor alle notities*
- *per dag een kalender van de huidige, de vorige en de volgende maand.*
- *de handige omslagband of naar wens een metalen of luxe houten plateau.*

U kunt nu bestellen door middel van de toegezonden bestelkaart, of telefonisch bij Tijl Tijdschriften B.V. telefoon 020-172829 of 174855.

PRIJZEN *exclusief btw en verzendkosten*

	bruto	netto
agenda-blok	**12,45**	**8,25**
plateau metaal	**20,50**	**13,75**
plateau hout	**24,50**	**17,95**
band	**10,25**	**6,90**

De Reflex omslag-agenda is een uitgave van

Tijl Tijdschriften B.V.
Jacques Veltmanstraat 29
1065 EG Amsterdam

VR-FYSIO

AUTOMATISERING IN DE PRAKTIJK!

VR-FYSIO HELPT
VR-FYSIO: voor elke praktijk
Fysiotherapeuten, ergotherapeuten,
manueel therapeuten, etc.

BEZUINIGEN OP ADMINISTRATIE TIJD

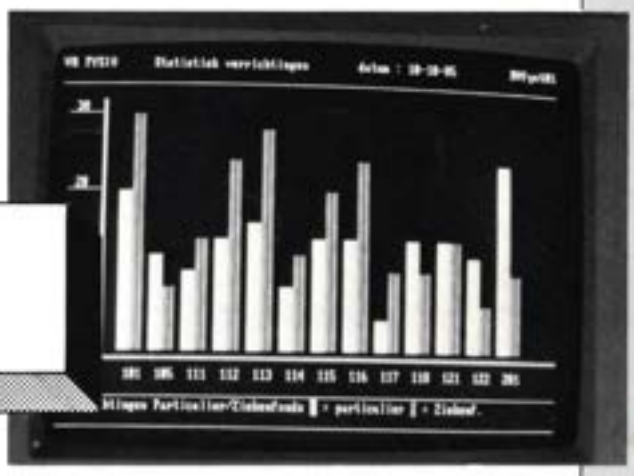

VR-FYSIO HELPT
Aktueel- en historisch archief, statistiek,
deklaraties, nota's, financiële administratie, etc.

KONTINUïTEIT

VR-FYSIO HELPT
VR-FYSIO'S gebruikersvereniging:
uw beste garantie

FLEXIBILITEIT

VR-FYSIO HELPT
Geauthoriseerde dealers in heel Nederland,
dus: **U**ltra **K**orte **S**ervicelijn (**U.K.S.**)

Geauthoriseerde VR-FYSIO dealers:

Alphen a/d Rijn – LogiCom Alpha B.V.
Amsterdam – AICA B.V.
Best – Kompaan B.V.
Damwoude – Adm. knt. De Wälden B.V.
Deventer – Micro Centrum Deventer B.V.
Drachten – Adm. Adviesburo v/d Laan
Helmond – Automatiserings Adviescentrum
Hoorn – Compuregio B.V.
Maarsbergen – ARA Systems B.V.
Maarssenbroek – JCMX Software B.V.
Middelburg – Dataflow
's-Gravenhage – A.S.O. B.V.
Utrecht – Microland B.V.

ANTWOORDCOUPON

Voor meer informatie en de dealerlijst

Praktijknaam :
T.a.v. :
Adres :
Postcode :
Woonplaats :
Telefoon :

Zenden aan:

VR Systems B.V.
Achterhof 14
3401 CL IJSSELSTEIN
Tel. 03408-86203

VR-FYSIO, een modulair pakket

VR-FYSIO
basis module
VR-FYSIO Statistiek
statistiek module
VR-ACCOUNT
financiële administratie module
VR-PAY
salarisadministratie module

VR-FYSIO – VR-FYSIO Statistiek – VR-ACCOUNTANT – VR-PAY zijn softwarepakketten en handelsmerken van VR SYSTEMS B.V.